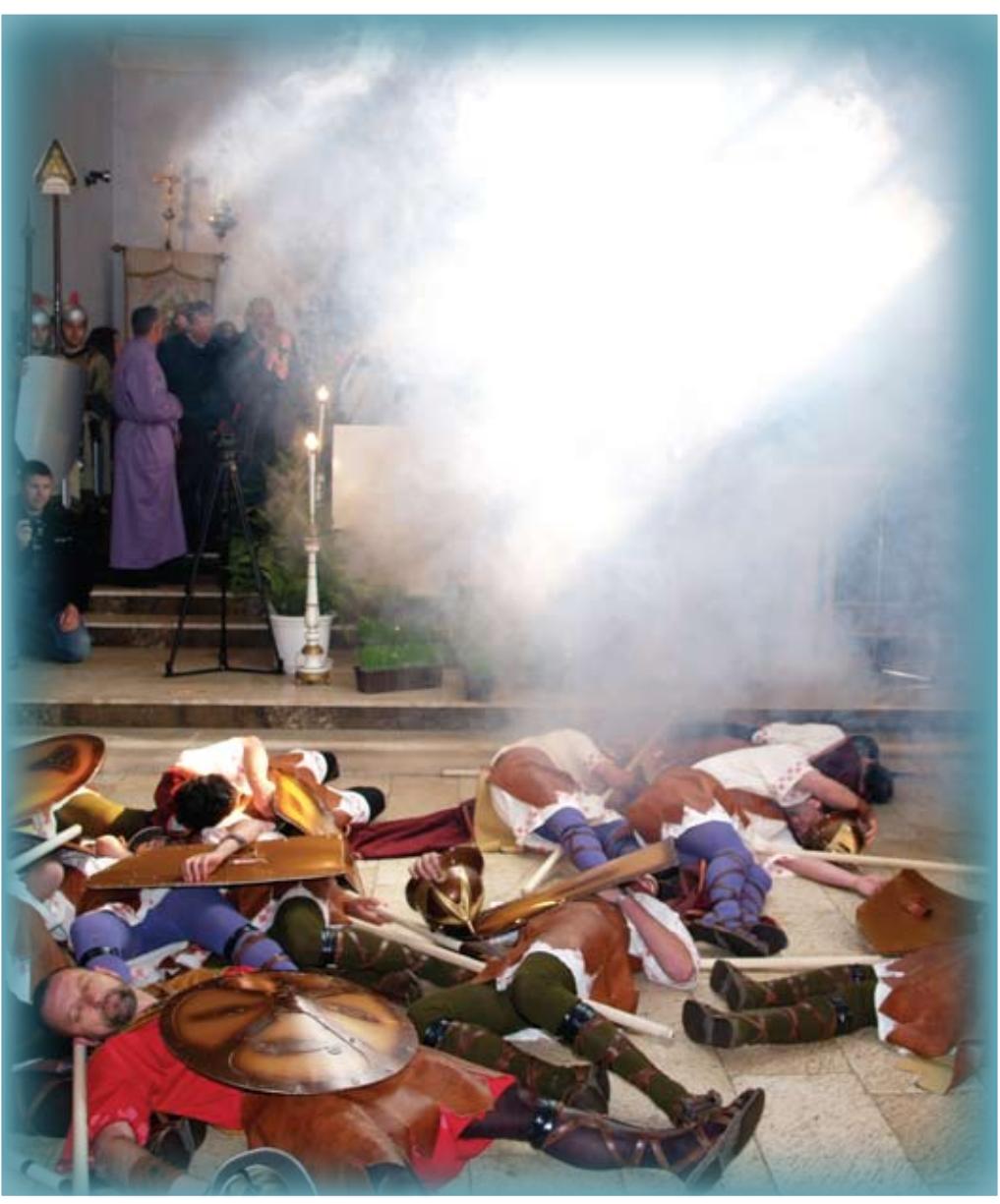

KAMEN ŽIVOTA

**LIST ŽUPE SV. STJEPANA PRVOMUČENIKA
BRELA**

GODINA 3. TRAVANJ, 2009. BROJ 5 ISSN 1847-1129

KAMEN ŽIVOTA

LIST ŽUPE
SV. STJEPANA PRVOMUČENIKA
BRELA

Utemeljitelj i nakladnik:
Župni ured sv. Stjepana Prvomučenika
Brela

Uredničko vijeće:
don Mate Škarićić
Vanja Sokol, prof.
Zdravko Pervan, prof.
Andrea Ursić, prof.
Nada Marušić
Viktor Puljak

Glavni urednik:
don Mate Škarićić

Zamjenik glavnog urednika:
Vanja Sokol, prof.

Lektori i korektori:
Zdravko Pervan, prof., Vanja Sokol, prof.

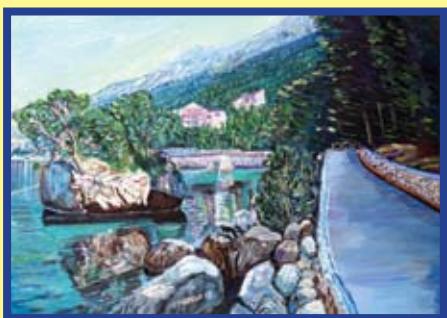
Naslovnicu osmislio:
Šime Strikoman

Likovni prilozi:
Ivan Žamić (Ivo) - Picollo

Tehnička priprema:
Viktor Puljak

Tisk:
Jafraprint - Solin

Naklada 500 primjeraka
List izlazi povremeno

SADRŽAJ

RIJEČ UREDNIŠTVA -----	3
BIOGRAFIJE SVETACA	
Sveti Pavao -----	4
USKRS	
Gospin plač -----	6
Pobožnost križnog puta -----	8
Uskrsnuće -----	11
Put križa -----	13
NAŠE MISLI	
Koraci -----	14
Uskrs -----	14
U smrt odlazi radi nas-----	15
Život poslije smrti-----	16
Moderna vremena -----	17
Prema vječnosti -----	18
Recesija -----	19
ŠTO KAŽU NAŠI NAJMLAĐI	
Postaje križnog puta -----	21
POVIJEST I BAŠTINA BRELA	
Kapelica Sv. Roka -----	24
Kapelica Sv. Kajo -----	25
UPOZNAJMO RELIGIJE SVIJETA	
Povijesni razvoj hinduizma -----	27
SJEĆANJE NA DON ILIJU VULETIĆA -- 30	
DOGAĐAJI U ŽUPI -----	35
PRIČE BAKE NEDE	
Sjećanje na glazbu -----	42
IZ MOJIH MEMOARA	
Putovanje u Rim -----	43
IZ STARIH ARHIVA ----- 46	
ČESTITKE I ZAHVALE -----	47
PASTORALNI ŽIVOT ŽUPE ----- 48	
BLAGDANSKI RASPORED -----	49
CRTICE IZ VJERE I MORALA	
Tko je bolji lječnik -----	51
MALO SMJEHA I MUDROSTI-----52	

RIJEČ UREDNIŠTVA

Sveti Pavao, čovjek kojem je na poseban način posvećena ova crkvena godina napisao je davno, nadahnut Duhom Svetim, a poučavajući prve kršćane: “*ako Krist nije uskrsnuo, uzaludna je vjera vaša, ako se samo u ovom životu u Krista ufamo, najbjedniji smo od svih ljudi.*”

Možda će nam se učiniti kako nije pošteno rangirati naša vjerska slavlja na ona važnija i manje važna, i kako mi nemamo pravo proglašavati važnijim štovanje sv. Stjepana od štovanja sv. Ante ili slavljenje Uskrsa od slavljenja Božića. To je samo dijelom točno, jer mi istina nemamo pravo proglašavati jedno vjersko otajstvo većim i značajnijim od drugoga, ali je Duh Sveti to sam učinio nadahnuvši sv. Pavla da zapiše: ”*No ako se propovijeda da je Krist od mrtvih uskrsnuo, kako neki među vama govore da nema uskrsnuća mrtvih? Ako nema uskrsnuća mrtvih, ni Krist nije uskrsnuo. Ako pak Krist nije uskrsnuo, uzalud je doista propovijedanje naše, uzalud i vjera vaša. Ako mrtvi ne uskršavaju, ni Krist nije uskrsnuo. Ako Krist nije uskrsnuo, uzaludna je vjera vaša, još ste u grijesima. Onda i oni koji usnuše u Kristu, propadoše. Ako se samo u ovom životu u Krista ufamo, najbjedniji smo od svih ljudi.*”

Doista po čovjeku smrt, po Čovjeku i uskrsnuće od mrtvih! Jer kao što u Adamu svi umiru, tako će i u Kristu svi biti oživljeni. (1. Kor 15,12-14.16-19.21-22.)

Iz ovog je razumljivo kako vjera u Uskrsnuće Kristovo na kojoj mi gradimo svoj ovozemaljski i vječni život, nije neka “*dodatna oprema*” u našoj kršćanskoj vjeri koju možemo imati ili ne imati, kao što možemo imati ili ne imati klima uređaj u svom automobilu. Pavao je odrješit i jasan: vjera u Uskrsnuće je srce kršćanstva bez koje sve ostalo postaje bijedno, neprivlačno i odvratno. Zato Vas sve pozivam da iskoristimo ove uskrsne blagdane kako bismo obnovili, ojačali i osnažili našu pripadnost Isusu živom i uskrsom. Kao što čovjek, muškarac ili žena, ne može roditi novi život bez suradnje s osobom suprotnog spola, isto tako je svaki od nas jalov vlastitim čestitim životom roditi se za vječnost. Ako vlastiti život ne oplodimo na otajstvo Raspetog Galilejca koji je pobijedio smrt, ostajemo u mraku besmisla. Uskrsno slavljenje života vječnoga, nije samo jedan događaj u godini, ono je izvor i vrhunac svega što u životu radimo kroz čitavu godinu. Svaka nedjeljna Euharistija je zapravo slavljenje Uskrsa. Zato se na ruskom jeziku nedjelja kaže “*воскресение*” (“*voskresenje* =uskrsnuće).

Dragi župljani neka Vam Bog dade milost da se otvorite daru vjere, kako bi Vas mogao učiniti sretnima zauvijek s Isusom. Neka Vaš čitavi život bude obasjan svjetлом uskrsne svijeće!

Vaš župnik: Don Mate Škaričić

BIOGRAFIJE SVETACA

SVETI PAVAO

Uzmemli bilo koji katolički kalendar u ruke, naići ćemo na cijeli niz svetaca koji se slave ili zazivaju. Jeste li se kad zapitali zbog čega su postali sveci? Što ih je obilježilo kao takve?

Zar nisu svi oni bili obični, mali ljudi, vjernici?! Da, bili su vjernici, ali vjernici s iskustvom vjere koji su mogli uvjeriti druge da Bog postoji i dovesti i druge do iskustva vjere.

Jedan od mnogih s iskustvom vjere koju je do same smrti prenosiо drugima, bio je sveti Pavao. Rođen je na jugu Male Azije, u gradu Tarzu, gdje su njegovi roditelji pribjegli iz Palestine poput stotina drugih Židova. Dobio je ime Savao, odnosno hebrejski Šaul što na hrvatskom znači željeni, isprošeni. Latinsko ime Pavao uzeo je za boravka na Cipru.

U Pavlovu rodnom gradu bile su glasovite škole u kojima su poučavali domaći učitelji, ali Pavao ih nije pohađao jer su bile poganske. Kako su Pavlovi roditelji bili oni Židovi koji su i usred poganske zemlje strogo držali Mojsijeva zakona i židovskih običaja, Pavao je pohađao školu koju je uzdržavala židovska općina i u kojoj je podučavao židovski učitelj. Roditelji su ga odlučili poslati i na više škole, ali je najprije morao izučiti zanat, jer *Otc, koji ne uči sina kakovom zanatu, navodi ga na krađu.*

Pavlovi roditelji su odlučili da im sin postane rabin – židovski svećenik i učitelj. Pavao se upisao u školu učitelja

Gamalijela kojeg jednako hvale i Židovi i kršćani. Židovi su ga zvali *slava zakona*, a Sveti pismo kaže da je bio učitelj zakona koga je sav narod poštivao. Pavao je u Gamalijelovoј školi naučio koji je pravi smisao Svetog pisma i kako ga tumačiti drugima, stekao je veliko znanje i naučio očuvati svoje srce čistim.

Pavao se iz Tarza vratio u Jeruzalem nakon Isusove smrti, kad je već tri tisuće

Kamen života 4

Židova primilo kršćansku vjeru. Saznavši da se pojavila nova vjera koja tumači da je obećani Mesija već došao, Pavao je zamrzio novu vjeru, a svakog Židova koji ju primi smatrao je izdajicom svog naroda i odmetnikom od pravoga Boga. Pavao je kao visoko obrazovani čovjek, teolog, pripadnik židovske vjere ipak bio samo običan svakidašnji čovjek. Bio je samo čovjek koji je umjesto širenja ljubavi, koju je propovijedalo Sвето pismo, odabrao proganjanje kršćana. Pavao je sve to činio jer je bio čovjek bez pravog iskustva vjere. Preokret se dogodio na putu u Damask kamo je krenuo uhititi grupu kršćana. Na tom putu Pavla je odjednom obasjala svjetlost jača od sunčevog sjaja. U tom trenutku je oslijepio, ali je začuo Isusove riječi: *Savle, Savle zašto me progoniš?*, na što je Pavao skrušeno i ponizno upitao: *Gospodine, što hoćeš da učinim?*. Tako je progovorio Isus sa svojim neprijateljem Pavlom, progovorila je ljubav s mržnjom, a Pavao je prihvatio kršćanstvo, krstio se u Damasku, progledao i počeo naviještati Evandelje od Male Azije, preko Grčke sve do Rima gdje je svojom smrću svjedočio za Isusa. Nije se bojao smrti jer, kako je sam pisao, njemu je *život bio Krist a smrt samo dobitak, znao je kome je povjerovao*. Pavao je danonoćno molio, a dar govora i proročku snagu iskoristio je za propovijedanje najprije Židovima, a kad ga oni nisu prihvatili, obratio se poganim.

Pavao je mogao ostati onaj obični mali čovjek, mogao je ostati mali teolog u židovskom narodu, ali nije. Stekao je iskustvo vjere, povjerovao Isusu i postao čovjek kojeg slijede tisuće ljudi, vjeruju mu i časte ga. A sve to jer je shvatio da nam Isus daje slobodu bez zla i nečovještva, a punu ljubavi, povjerenja i dobrote. I sam Pavao je od ubojice i neprijatelja postao čovjek ljubavi, povjerenja i praštanja, postao je svjedočanstvo da je moguće postati novi čovjek.

Razmišljajući o svetom Pavlu, zavirimo malo u sebe same, pokušajmo steći iskustvo vjere i postati bolji ljudi.

Vanja Sokol

USKRS

IV. POSTAJA

Isus susreće svoju svetu Majku

MAJKA našoj Nini *GOSPIN PLAČ* (usp. Iv 19,25)

O Isuse, dijete moje, slušaj tuge majke svoje!
Kako ёu ti, tužna, zborit? Što ti mogu odgovorit
na pregorke patnje silne, što ih nosiš, mili Sine?
na sve boli duše tvoje, što ih trpiš, zlato moje?

Kako su te izranili, groznim trnjem okrunili!
Sad niz čelo tvoje milo, što je uvijek vedro bilo
curkom krv se evo slijeva, niz obraze k zemlji lijeva,
a majka ti ne sm'je bliže, da ti čelo bar obriše!

Gledajuć te bičevana - cijelo tijelo jedna rana,
grleći te izmučena - postao si kao sjena,
pamet moja jedva shvaća, dok me spomen opet vraća
u dan kad sam te primila i u špilji porodila!

Sad na kraju tvoga puta, dok te tare muka ljuta,
moje srce ne zna stati, da se jednom još ne vrati
u sve dane kad smo sinko, tako dugo bili blisko,
kad je sunce s neba sjalo, i dušu nam radovalo!

O velikog nestrpljenja, od začeća do rođenja:
kad ёće sunce ugledati i plač tvoj mi radost dati!
Jer kad anđeo k meni siđe i nebeska svjetlost pride,
kad srce mi prože milom, stvoriteljskom Božjom
silom,

pa reče mi: budi jaka, jer ёćeš evo postat majka,
tebe Bog je izabrao, tebi milost svoju dao!
On ёće Božji sluga biti, na spas svijetu se roditi!
Dobro brini ti za njega, bit ёće Sinom Svevišnjega!

Ovaj zadnji moj zagrljaj, ovaj zadnji vode gutljaj
i poljubac Majke tvoje, primi k srcu, čedo moje!
Ponesi ga Svevišnjemu, jer znam, ti ёće sada k njemu,
da nas pred njim zagovaraš, da mu naše jade predaš!

Ne mogu ti, Sinko reći, izgovorit' neće riječi
što mi duša sad osjeća, jer je bol od riječi veća
i od svakog izričaja, svakog krika, svakog vaja!
Tko ёće pojmit boli moje, dokle ljubim lice tvoje!

Kad me dirnu halja tvoja, puna krvi, blata, znoja,
svu sam snagu izgubila, jakost me je ostavila!
Zato molim milost s neba, sad mi samo ona treba
da te pratim sve do kraja, do posljednjeg izdisaja!

Jučer nalik šarnoj dugi, danas svijet je posve drugi,
kreat zla i mrklog mraka da ne vidim ni koraka!
Kako naprijed krenut mogu, kako dušu uzdić' Bogu,
gledajuć te, čedo moje, kako patiš jade svoje!

Iznakažen i izranjen, izbičevan i pogrđen,
silom vučen na stratište, k' o nekakvo čudovište,
ulicama svetog grada kud je ruka tvoja vazda
prosipala blagoslove, podizala nade nove!

Svoj si narod pozivao i stalno ga poticao
na obnovu srca, duša! O naroda što ne sluša
ni glasnike, ni proroke, već upada u poroke,
opomene sve otklanja, o spasenju ni ne sanja!

Milo moje, onog dana, kad se zbila sveta tajna,
kada sam te prihvatala i u srcu ugostila,
od prvoga putovanja, duša moja vazda sanja
kako ёemo skupa poći, poklonit se Božjoj moći!

Kako li ёćeš, nošen Duhom, proći zemljom slijepom,
gluhom,
razbistriti svima oči, prosvijetliti tamu noći,
učiniti da svi čuju, da prihvate i poštiju
Božji zakon, Božje glase, i da dušu svoju spase!

Al' ti si mi, moje dijete, ponavlja riječi svete:
Ocu tvojem i mojemu, Stvoritelju nebeskomu,
vjeron valja odgovorit i njegovu pomoć molit,
jer nas putom do slobode uzbrdite staze vode!

Ovdje su mi, baš u Hramu, zavijenoj u maramu,
kada sam te prikazala, Ocu tvome na dar dala,
starac Šimun i s njim Ana, navijestili onog dana,
da će bol me pogoditi i srce mi mač probiti!

Taj navještaj sam ti krila, jer nekako sam mislila
da ćeš srca mirnog biti i poslanje obaviti,
da okupiš Božje stado, sve bolesno, staro, mlado!
Ali ti si sve već znao, sebe Ocu prikazao!

Sada tebe krivac sudi, a ti nosiš grijehe ljudi!
Nemilo te bolna tuku, tamo-amo bijesni vuku!
Viču, psuju i prokljuju, k'o posljednju sirotinju!
Tko bi mog'o pomisliti, da će kraj tvoj takav biti!

Al ne boj se, dijete moje, u srcu si majke svoje,
koja s tobom trpi, pati, ljubavlju te vazda prati!
Blagoslovi suzu svaku, svaku sućut pri koraku
dokle križnim putem prodeš i dok Ocu svom ne dođeš!

Što još mogu učiniti do li s tobom sada biti,
svaku stopu ti pratiti i u srce pohraniti
pogled mio koji liječi i sve twoje blage riječi!
Još molit će da to bude put spasenja za sve ljudе!

Lice ti je satrveno, cijelo tijelo natečeno,
rane su te sve prekrile, još se nisu ni skorile,
a ponovo već te tuku, dodaju ti novu muku!
Ovako ti uzvraćaju, koji milost ne poznaju!

Čuješ kako odjekuju riječi onih što likuju:
Raspnite ga, Božjeg Sina, neka sada sa visina
u pomoć mu nebo dođe, da ga ova muka prođe!
Jadni li su, bez istine! Smiluj im se, mili sine!

Od trnja su vijenac spleli, na glavu da tvoju djeli,
krv ti teče uvojcima! Pokrili su te dronjcima,
kao zadnjeg nesretnika, posljednjega od patnika,
teškim drvom naprtili, na put smrti uputili.

Puno li sam tebi puta, kad te bola drača ljuta,
znala trnje izvaditi i malešna utješiti!
Kolike si izbavljaš i grijehe im oprاشao,
da im duša ne istrune, a sad tebe dračom krune!

Ruke twoje blage, nježne, sad su posve pretučene,
od podljeva pomodrile, od boli su se zgrčile
da ne možeš ničim maknut, ne možeš se ni pomaknut!
Sada moćni, zloćom svojom, povijest pišu krvlju
tvojom!

O, kako sam poželjela, da nestanu sva nedjela
i sve zloće svega svijeta, za zavlada blagost sveta!
Al' slobodu Bog nam daje i kad vodi u vapaje!
Da podnesem i križ ovi, još me jednom blagoslov!

Otkucaje, srca tvoga, poznam sinko k'o i svoga,
i osjećam da u njemu nosiš zavjet Svevišnjemu!
«Nek' po volji tvojoj bude, trpjeto hoću sve za ljudе
da put nadu do spasenja, do konačnog otkupljenja»!

Daj mi sinko, dok te vidim, da se nikad ne postidim,
sviju što te suzam' prate, sviju dobrih što uza te,
križe teške sami nose i proštenje Božje prose!
Kada padnu ti ih diži i suze im milo briši!

A ja ču ti obećati: Nikad neću posustati
slušat vapaj braće tvoje! Svim ču žarom duše svoje,
bolesnima vidat rane, vodit ih u nove dane,
upravljat im oči k nebu i molitve Svevišnjemu!

I u ovoj muci, tami, sinko znaj da nismo sami!
Svu bol ćemo podijeliti i zajedno je nositi,
zavit ćemo je u nadu, i moliti tu, u gradu,
da nam milost ozgor grane, da nam nova zora svane!

Sinko mili, tvoja mati, još će jednom obećati,
da će ostat sve do kraja, do posljednjeg uzdisaja,
vjerno vršeć' volju svetu, na spasenje grešnom
svijetu,
i u srcu zahvaliti, što je mogla s tobom biti!

I ova je milost, sine, na me sišla sa visine!
Duša moja s tobom pati, a znam da će veličati
baš providnost neizmjernu, koja ljubav živu, vjernu,
ne ostavlja u ponoru, nego vodi ka izvoru

mira, duha i života, gore, onkraj svih strahota!
Zato želim s tobom biti, zato želim zahvaliti,
što milošću me obdarili, s tobom život mi podari,
što pogleda bijede moje i neznatnost kćeri svoje!

Njegova je snaga, sila i pravednost vazda bila!
Doseg njegov nema kraja, on otvara vrata raja!
Silne sve će raspršiti, a neznatne uzvisiti,
gladne dobrim' napuniti, bogataše otpustiti!

On nas, sluge, sve prihvata i milost nam svoju vraća!
Vjeran svojem obećanju, on nas prati noću, danju!
Od zla svakog nas izbavlja, znamen svoj on na nas
stavlja!

Onom tko se sa njim druži i smrt sama spasu služi!

Sinko mili, čedo moje, dokle plačem muke twoje,
usred ovog zla i mraka, Ocu nek' je hvala svaka!
Molim, dok se duša klanja, da njegovih obećanja
tvoj križ sveti bude znamen. Po sve vijeke vijeka.
Amen.

Prof. dr. sc. Ante Mateljan

POBOŽNOST KRIŽNOG PUTA

Križni put je trag Duha Svetoga, koji je vodio Isusa i u najtežim trenutcima prema Kalvariji.

U toj pobožnosti susreću se brojni izražaji znakoviti za kršćansku duhovnost: poimanje života kao puta i hodočašća; kao prijelaza – po otajstvu križa – od zemaljskog progona do nebeske domovine; zahtjevi naslijedovanja u kojima se učimo hoditi iza Učitelja, noseći svakodnevno vlastiti križ. Među pobožnostima kojima vjernički puk časti Muku Isusovu rijetko je koja tako omiljena kao pobožnost križnog puta, osobito prikladna za korizmeno vrijeme.

KORIJENI POBOŽNOSTI

Prema pobožnoj predaji, Majka Gospodinova često je nakon Isusova uskrsnuća isla od dvorane Posljedne večere, Kajfine i Anine kuće, Kalvarije, Isusova groba i upraviteljevadvora do Maslinskog vrta. U jednom pobožnom spisu iz 5.st. zabilježeno je da je rado obilazila mjesta koja je Isus posvetio vlastitom krvlju noseći svoj križ. I najstariji kršćani rado su isli tim putem, molili i razmatrali o Isusovoj muci i smrti.

Križni put je dobio naziv po ulici u Jeruzalemu Via dolorosa („ulica bola“) kojom je, prema predaji, Isus nosio svoj križ do Golgote.

Korijeni sežu upravo u vremena prve Crkve kada su judeokršćani (Židovi obraćeni na kršćanstvo), budući da su živjeli u Isusovoj domovini, neke događaje iz Isusova života obilježavali na mjestima gdje su se oni zbili. Tako su se na Veliki petak okupljali na Kalvariji, a na uskrsno jutro oko Isusova groba.

Najstarije svjedočanstvo zabilježeno je u spisima hodočasnice Egerije iz 4. stoljeća, koja je opisala kako se u to vrijeme slavila Isusova muka u Jeruzalemu. Veliki petak bio je dan „putujuće molitve“. U četvrtak navečer kršćani su se okupljali u dvorani Posljedne večere, zatim u Maslinskom vrtu. U petak opet u dvorani Posljedne večere (gdje se čuao stup Isusovog bičevanja), a zatim na Golgoti. Tamo bi biskup izložio relikviju svetoga Križa na poklon vjernicima. Na svakoj postaji čitali bi se odlomci iz Biblije i pjevali psalmi. Tako je nastala pobožnost križnog puta. Pojedine postaje u Jeruzalemu bile su označene kamenjem ili su kasnije podignute spomen-kapelice. Nakon što bi se vratili iz Jeruzalema brojni hodočasnici i kršćani u drugim krajevima oponašali su ono što se zbivalo u Jeruzalemu.

Pobožnost križnog puta iz Jeruzalema prenio je u 15.stoljeću španjolski dominikanac Alvaro u Cordobu, a zatim se raširila po europskom kontinentu i s vremenom po čitavom svijetu.

Glavni su joj promicatelji bili franjevci. Podizali bi postaje križnog puta po crkvama i svetištima, a kao čuvari svetih mjesta jedini su ih imali povlasticu blagoslivljati.

POVIJESNI RAZVOJ

Tijekom povijesti pobožnost križnog puta započinjala je različitim postajama. Tako se susrećemo s opraštanjem Isusa od Majke, Isusovim pranjem nogu, smrtnom borbom u Maslinskem vrtu ili Isusovom osudom u Pilatovu dvoru. Među ostalim postajama nalazile su se i uhićenje Isusovo, Petrovo zatajenje, izrugivanje Isusovo...Pobožnost križnog puta, kakvu mi danas poznajemo, potječe iz srednjega vijeka, iz vremena kada su pobožnost prema Kristovoj muci i zanimanja za hodočašća na sveta mjesta među vjernicima bili veoma rašireni. Oko 1294.god. dominikanac Rinaldo di Monte Crucis u svojoj knjizi hodočašća priopovijeda da se uspeo do Svetoga groba „*putem kojim se uspinjao Isus, noseći svoj križ*“.

Franjevci su u Jeruzalemu najprije išli od upraviteljeva dvora do Kalvarije. U početku je bilo sedam postaja, potom se prešlo na 12, a pod konac 17.stoljeća ustalilo ih se 14. Dvije posljednje dodao je španjolski franjevac Antonio Daza. Upravo se tada ustalila istinska popularnost te pobožnosti i današnji broj od 14 postaja stabiliziran je 1731. god. odlukom pape Klementa XII. Na osobit način ovu pobožnost širi i promovira sv.Leonardo Porto mauricijski dok je putovao i propovijedao. Pobožnost

potvrđuje Sveti Stolica 1686. god. i obogaćuje oprostima ne samo hodočasnicima u Svetu Zemlju, nego i onima koji je obave u franjevačkim crkvama. Papa Klement XII dopustio je postavljanje postaja u svim crkvama 1740. god. što se u potpunosti uobičajilo koncem 17. stoljeća. Vjernici su prihvatali pobožnost kojom se spominju Isusove muke kroz pojedine etape-postaje od kojih se većina temelji na evanđeoskim izvještajima (suđenje, uzimanje križa, Šimun Cirenac, susret sa ženama, svlačenje odjeće, razapinjanje, smrt na križu, skidanje s križa i ukop), a neke je stvorila pučka pobožnost (tri Isusova pada, susret s Marijom, Veronika). Tijekom vremena nastaju i slike koje predstavljaju određene događaje. U novije doba pridodaje se i 15. postaja, Isusova uskrsnuća, a koliko je poznato, prva u Hrvatskoj postavljena je 1978. god. u Marijinom svetištu u Vepricu. Isto tako, u novije vrijeme sve više se širi svetopisamski križni put. Umjesto postaja triju Isusovih padova, susreta s Majkom i Veronikom, koje evanđelje ne spominje, uvršteni su evanđeoski događaji, kao Isusova smrtna borba u Maslinskom vrtu, bezbožna Pilatova osuda, obećanje raja desnom razbojniku, nazočnost Marije i Ivana pod križem. Radi se o prizorima od velikog spasenjskog i bogoslovnog značenja u drami muke Isusove. Križni put s takvim postajama predvodio je prvi put 1991. god. u rimskom Koloseumu papa Ivan Pavao II.

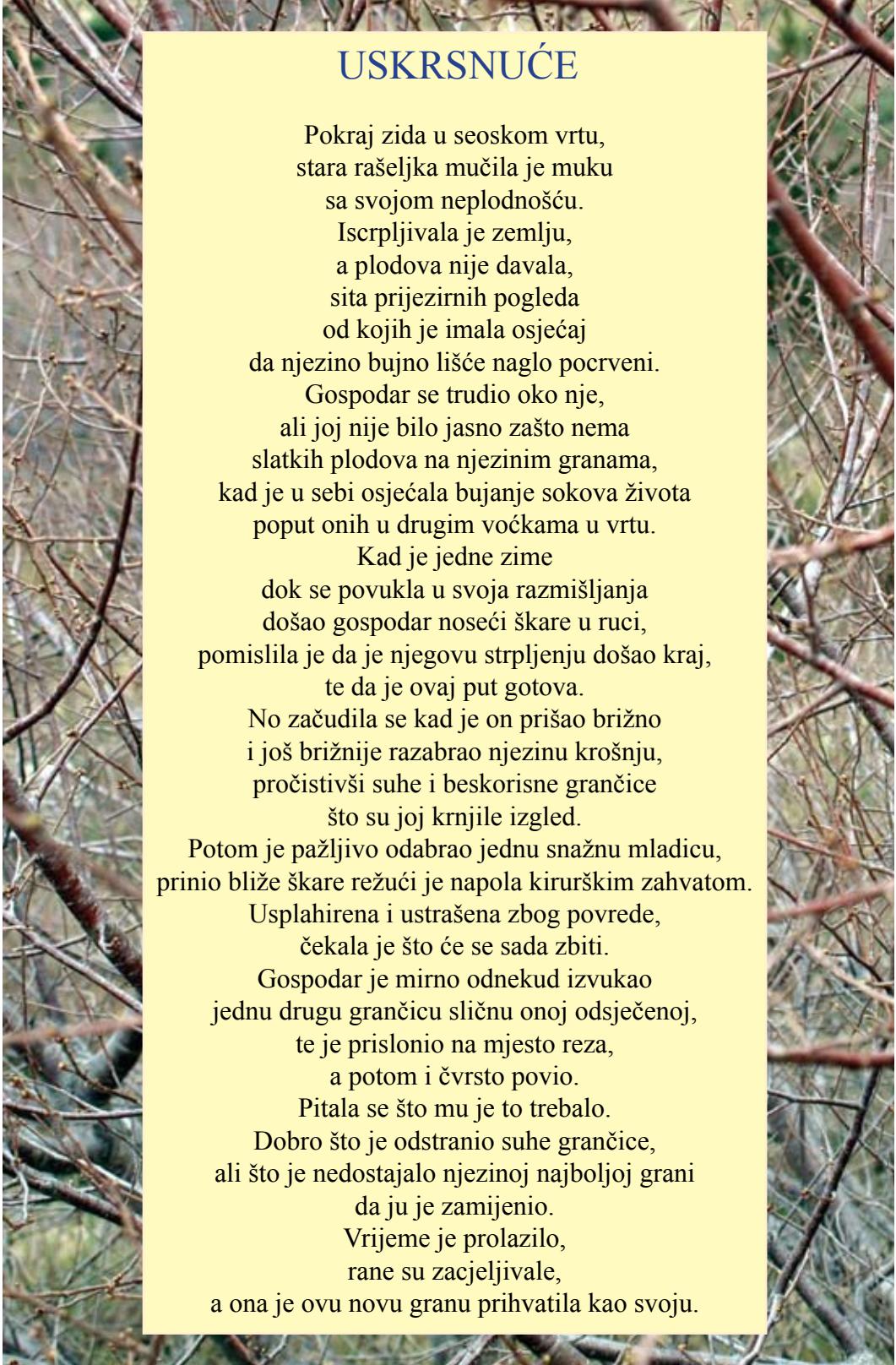
U mnogim krajevima vjernici na kraju pojedine postaje križnog puta vole pjevati „Stabat mater dolorosa“ (Stala plačuć tužna mati) himan iz 13. stoljeća, koji je

vjerojatno napisao Jacopone da Todi, a s latinskog je preveden na brojne druge jezike. To je jedna od najsnažnijih srednjovjekovnih molitava, koja meditira patnju Isusove majke Marije za vrijeme njegove muke i razapinjanja.

Križni put ima posebno značenje za katolike. Mi poznajemo muku i smrt Isusovu kao jasni i nedvojbeni znak Njegove ljubavi. Isus je ostao poslušan Ocu kroz svu patnju i muku sve do smrti. Izaberimo i mi tu ljubav kao model za vlastiti život.

Zdravko Pervan

USKRSNUĆE

Pokraj zida u seoskom vrtu,
stara rašeljka mučila je muku
sa svojom neplodnošću.

Iscrpljivala je zemlju,
a plodova nije davala,
sita prijezirnih pogleda
od kojih je imala osjećaj
da njezino bujno lišće naglo pocrveni.

Gospodar se trudio oko nje,
ali joj nije bilo jasno zašto nema
slatkih plodova na njezinim granama,
kad je u sebi osjećala bujanje sokova života
poput onih u drugim voćkama u vrtu.

Kad je jedne zime
dok se povukla u svoja razmišljanja
došao gospodar noseći škare u ruci,
pomislila je da je njegovu strpljenju došao kraj,
te da je ovaj put gotova.

No začudila se kad je on prišao brižno
i još brižnije razabrao njezinu krošnju,
procistivši suhe i beskorisne grančice
što su joj krnjile izgled.

Potom je pažljivo odabroa jednu snažnu mladicu,
prinio bliže škare režući je napola kirurškim zahvatom.

Usplahirena i ustrašena zbog povrede,
čekala je što će se sada zbiti.

Gospodar je mirno odnekud izvukao
jednu drugu grančicu sličnu onoj odsječenoj,
te je prislonio na mjesto reza,
a potom i čvrsto povio.

Pitala se što mu je to trebalo.

Dobro što je odstranio suhe grančice,
ali što je nedostajalo njezinoj najboljoj grani
da ju je zamijenio.

Vrijeme je prolazilo,
rane su zacjeljivale,
a ona je ovu novu granu prihvatile kao svoju.

S proljeća u njoj se stao buditi novi život
kojem se tako veselila,
premda s dozom straha radi frustracije neplodnosti.
Kad je već izgubila svaku nadu
da će išta poći na bolje,
jer na izvana sve je ostalo po starome,
na svoje veliko iznenađenje primijetila je
da ona grana donosi crvene višnjine plodove.
Osjetila se preporođena
uskršnućem nekog novoga života u svom biću,
jer više njezini sokovi nisu stali neiskorišteni,
zahvaljujući gospodarevoj ruci
koja je smjelim zahvatom
oplemenila njezino postojanje
na tako jednostavan a čudesan način.

Don Ivan Bodrožić

Posjetite internet stranicu don Ivana Bodrožića:
www.patrologija.com

PUT KRIŽA

Za brdom, na brežuljku Privorac, u najljepšem predjelu Biokova naši davni preci negdje u 14. st. sagradili su crkvu sv. Nikole, za ono vrijeme pravu katedralu vjere i kulture, ponos svim generacijama do dana današnjega. To je breljanska gora Tabor. Oni koji su bili u sv. Zemlji znaju da je otprilike podjednaka udaljenost od podnožja do vrha gore Tabor gdje je smještena bazilika Preobraženja, kao što je udaljenost od podnožja Privorca do Sv. Nikole.

Već za vrijeme obnove crkve sv. Nikole (2000. godine) u glavama obnovitelja rodila se ideja, kako bi bilo lijepo i Bogu ugodno, a narodu na poticaj postaviti Put križa od podnožja Privorca do crkve sv. Nikole. Ideja je ostvarena točno na Veliku srijedu 2003. godine. Sam blagoslov i prva pobožnost Križnog puta obavljeni su 26. 05. 2003. kad je ujedno i dan posvećenja crkve. (Uz ova događanja postoje dvije anegdote, ali o njima drugom prigodom.) Put križa je postavljen u čast trećeg dolaska svetog Oca Ivana Pavla II u Hrvatsku. Ideja i ostvarenje Križnog puta je sasvim neobična i jedinstvena. Ja osobno nisam nigdje vidio nešto slično, niti sam pročitao da je nešto slično negdje drugo ostvareno. Sve je u znaku Kristove božanske Ruke, ruke Njegove sv. Majke, ljudske ruke i Križa.

Mlada akademska kiparica Sandra Nejašmić iz Postira na Braču unijela je u pokrete ruke toliko životne radosti i svježine, da se iz ruke mogu iskazati brojna stanja duše. Pored duha razuma, čini mi se, najvrjednije što je Bog mogao dati čovjeku je sustvoriteljska moć u stvaranju novog života (Dan Života) i što mu je podario ruke da može sudjelovati u oblikovanju svijeta. Promatraljući ovaj Put križa osjećamo u duši svu blagost, nježnost, spremnost na žrtvu i svu ljubav koja nam se nudi iz Isusove božanske Ruke. Ove ruke šalju nam brojne poruke koje u nama izazivaju divljenje u prvom redu našem bratu Isusu, a onda i umjetnici Sandri koja je to vrhunski dočarala. U većini postaja sama je ruka tumač događaja unutrašnjih duševnih potresa.

Odljevi su izliveni u aluminiju i vrlo lijepo se uklapaju na litice koje su same po sebi na neki način skulpture, a postavom Križnog puta te litice su dobine na svetosti i tu ponovo dolazi do spajanja Božjeg stvaranja sa ljudskim ostvarenjem u jedno savršenstvo. Tako nas je Bog i zamislio kad nas je poslao u ovaj svijet, da ovaj svijet nastavimo oblikovati i usavršavati. Na kraju križnog puta i na vrhu litice ispred crkve sv. Nikole i točno iznad četrnaeste postaje u normalnoj veličini pojavljuje se

izdignuta, kao da lebdi, silueta uskrslog Krista. Vjernik ima osjećaj doživljavanja uskrslog jutra nakon Velikog četvrtka, Velikog petka i Velike subote, nakon što je proživljavao Put križa od podnožja do vrha. U cik izlaska sunca silueta Krista u bijelom bračkom kamenu uz titranje sunčanih zraka dočarava nam kao da oko nas nestaje ovozemaljska ograničenost i nastupa i onostrano, vječno. Slično možemo doživjeti i pri zalasku sunca u jednoj drugoj dimenziji, kad nam se uskrsl Krist pojavljuje ovjenčan suncem i kao da od tog silnog blještavila ne da u sebe gledati.

Krist nam se nudi na svom Križnom putu do vrha Kalvarije – sv. Nikole, podimo s Njim, podimo mu ususret bilo pojedinačno bilo zajedno. Dodj i nakon Križnog puta doživi dio onostrane stvarnosti.

Stina

Kamen života 13

NAŠE MISLI

KORACI

Suncem obasjano jutro
Raspjevana masa
Hosana
Hosana
Koraci u sjeni palminih grana

Maslinska gora
Oči u nebo uprte
Krv
Znoj
Koraci vojnika u mrkloj noći

Udarci biča
Psovke i pljuvanje
Trnje
„Kruna“
Koraci pod teretom teškog križa

Bol i posrtanje
Žalost majke
Krv
Suze
Koraci koje Cirenac lakšima čini

Pribijene ruke i noge
Oštiri čavli
Spužva i ocat
Pogled što se s nebom sastao
Koraci što novi život znače

Rašeljka

USKRS

Stresla se zemlja
i pao je mrak
tišinom se zaogrnu nebo
tišinom glasnom
i strašnom.....

Veliki Petak –velike smrti
Veliki Petak –velikog spasenja
Čovjek je utihnuo pred smrću
reklo bi se
a utihnuo je zapravo
pred životom....

Kalvarija postade
pečatom ljudskih sudbina
jer svatko od nas nosi svoj križ
a stoljeća
neumitno prolaze...

Naš je Uskrs
Blizu

Roza Brkušić -Hrvoslava

U SMRT ODLAZI RADI NAS...

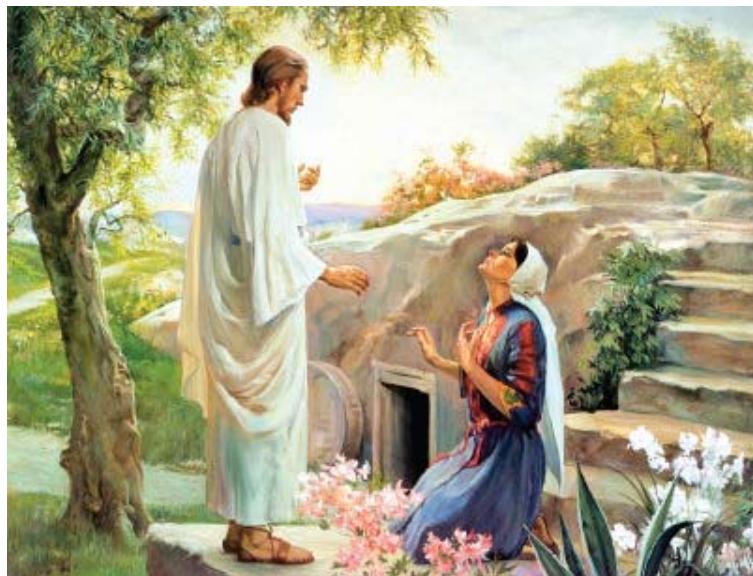
Isusa nedužnog osudiše na smrt...

Zvuči strašno, zapravo nevjerojatno... Da netko nedužan bude osuđen na smrt radi nas, radi naših grijeha i naših zlodjela. Ali ono što je nama običnim smrtnicima još neshvatljivije je to da Isus ne pruža nikakav otpor nego objeručke prihvaća osudu, porugu, smrt.

A koliko toga nam je Isus mogao zamjeriti, koliko toga je mogao opravdano prigovoriti i navesti kao razlog da nam neće pomoći? Zapravo, ne da nam neće pomoći nego da neće radi nas grješnika žrtvovati svoj nevini život.

A Isus čini upravo to. Radi nas i radi našeg spasenja prihvaća teški križ, podnosi tešku muku i umire na križu. Umire da bi iskupio naše grijeha, da bi nama omogućio život.

Na teškom putu prema Kalvariji, Isus tri puta pada pod križem, ali unatoč velikoj boli koju je sigurno osjećao ne odustaje, ne traži pomoć nego ide dalje, ide dalje radi nas. A mi svaki osobni problem doživljavamo kao ogromnu prepreku zbog koje ne nastavljamo svoj put nego odustajemo pravdajući se riječima da ne možemo naprijed.

Isus na svom križnom putu tješi jeruzalemske žene koje plaču radi njega: „*Ne oplakujte mene nego sebe i djecu svoju*“. Kada smo mi plakali radi drugoga, kada smo stavljali drugoga ispred sebe? A upravo to Isus traži od nas; da unatoč patnjama koje nas dostignu na našem životnom putu, unatoč križu koji nam se nekad

čini pretežak, da nastavimo dalje svoj put, da vjerujemo u Isusa, da stavljamo volju Božju ispred vlastite volje i da prihvatimo sve što nam život donosi. Da prihvatimo, ali ne i da odustanemo, već da se borimo i idemo naprijed, da pružimo ruku i susjedu, prijatelju, bratu koji treba pomoći.

Onda ćemo doći do konačnog cilja, onda će nas svaki problem dovesti do rješenja, a svaka patnja do konačnog Božjeg blagoslova.

Ana Kristić

ŽIVOT POSLIJE SMRTI

Svi mi pokušavamo što više uživati u životu, udovoljavamo svojim hirovima, uživamo u materijalnim dobrima, pokušavamo steći što više novca kako bi nam bilo lagodnije i ljepše u životu. Nije loše uživati u svemu tome, ali je loše kada živimo samo za to, kada se ponašamo kao da poslije smrti nema ničega. Smrt nije ništa drugo nego li nastavak života, a o nama ovisi kakav će to nastavak biti. Koga ne izlijeći život, izlijećeć će ga smrt. Naše tijelo je prolazno, ali je naša duša vječna i dana na posudbu od Boga. Dok živimo na ovom svijetu, mi odgovaramo za nju i mi ćemo Bogu platiti račun. Mnogi ljudi kažu da poslije smrti nema ničega, no mi kao vjernici znamo da to nije istina. Mi znamo da nas poslije smrti čeka susret s Bogom, a o nama ovisi hoćemo li na taj dan pognuti glavu od stida ili ponosno hodati uzdignuta čela. Naš ovozemaljski život je naša ulaznica za vječni život.

“Kada jedna kap u oceanu ispari, druge kapi misle da je umrla. No ona živi u oblacima. Druge kapi to ne mogu znati dok ne prođu jednak put.”

Duje Medić

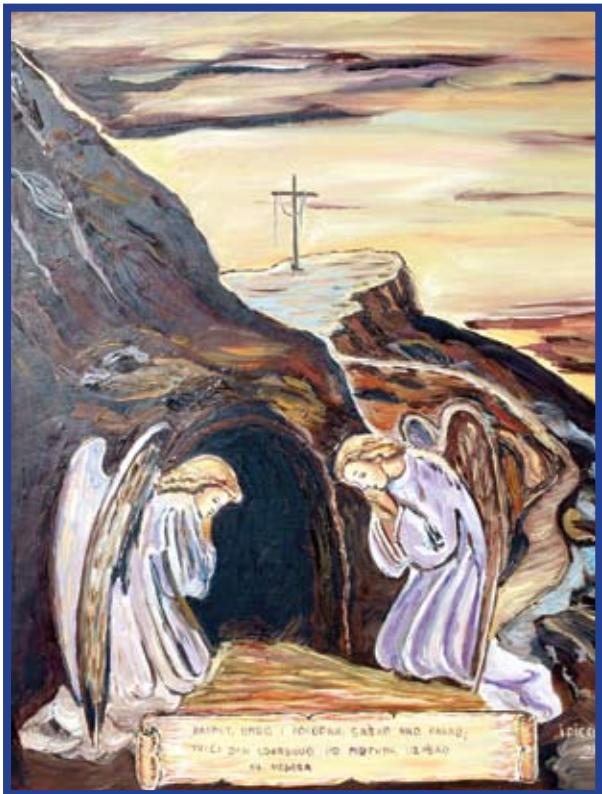
MODERNA VREMENA

(Sodoma i Gomora suvremene civilizacije)

Pokladni dani su iza nas, a mi se i dalje krijemo iza maski. Kao da smo doslovno shvatili da je cijeli svijet pozornica, trudimo se dobro odglumiti vlastitu ulogu. Ne mislimo da će doći dan kada će maske pasti i da ćemo se tada naći zatočeni u paklenoj tamnici koju smo cijeli život gradili svojim načinom života. Divimo se ljudima koji su slavni samo zbog toga što su stalno na naslovnicama, ili su ih puni ekran, a ne zbog svog rada i snage osobnosti, gubimo vrijeme prateći tuđe nezanimljive živote iz dana u dan. Privatnost, moral, dostojanstvo, ništa više nije važno, novac i mediji su rješenje za sve. Ne znamo da svjetlo reflektora ne obasjava tamu prodane duše. Prodajemo sebe za novac, pokušavamo biti netko drugi, živimo prividnim životom u okovima grijeha, ali na kraju dana ne možemo pobjeći od sebe. Ostao je to jedini nemogući bijeg. Kada je samo tanka crta razgraničenja između nas i dna onda se sjetimo da Bog postoji, molimo Ga za čudo, tražimo od Njega da zalijepi sve fragmente osobnosti koju smo nekad davno predstavljali. Molimo Boga i prijatelje samo kad nam je najteže, želimo da su svi uz nas kad ih trebamo, a kad oni trebaju nas onda mi imamo zanimljivijeg posla. Malo je iskrenog prijateljstva, riječ *"prijately"* više nema dubinu, poistovjećujemo prijatelja s doktorom, dođemo mu kad nas boli da nas izlječi. Pa, recite mi kad je to pacijent liječio doktora?! Oružje je postalo dio nas, jedna kriva riječ ili pogled i ruka je na okidaču.

Oduzimamo živote svojim najbližima i ljudima koje slučajno sretnemo, jer smatramo da su nam dužni dati sve što imaju. Ponašamo se kao da ćemo na ovom svijetu živjeti vječno, kao da nam treba nepresušni izvor materijalnog bogatstva, kao da se novcem može kupiti sreća i ne slutimo da time samo sijemo sjeme budućih nevolja. Sitne grijeha osuđujemo, a teške zločine opravdavamo drugom stranom medalje i svakim danom tonemo sve dublje i gušimo se u rupama zakona. Od trajne kazne i vječnog mraka možemo se spasiti samo ako presiječemo Judinu omču i pokajemo se prije nego isteče pijesak vremena.

Marija Tomaš

PREMA VJEĆNOSTI

Krist je izvršio temeljni zaokret u shvaćanju života, pokazavši da je ovozemaljski život prijelaz preko granice smrti u novo postojanje, u vječnost. A samo vječnost životu može dati ispunjenje i smisao. Kad nakon smrti ne bi ništa postojalo, naša bi umiranja bila strašna i nepodnošljiva zbilja.

Zato u nama postoji duša, neprolazna i vječna.

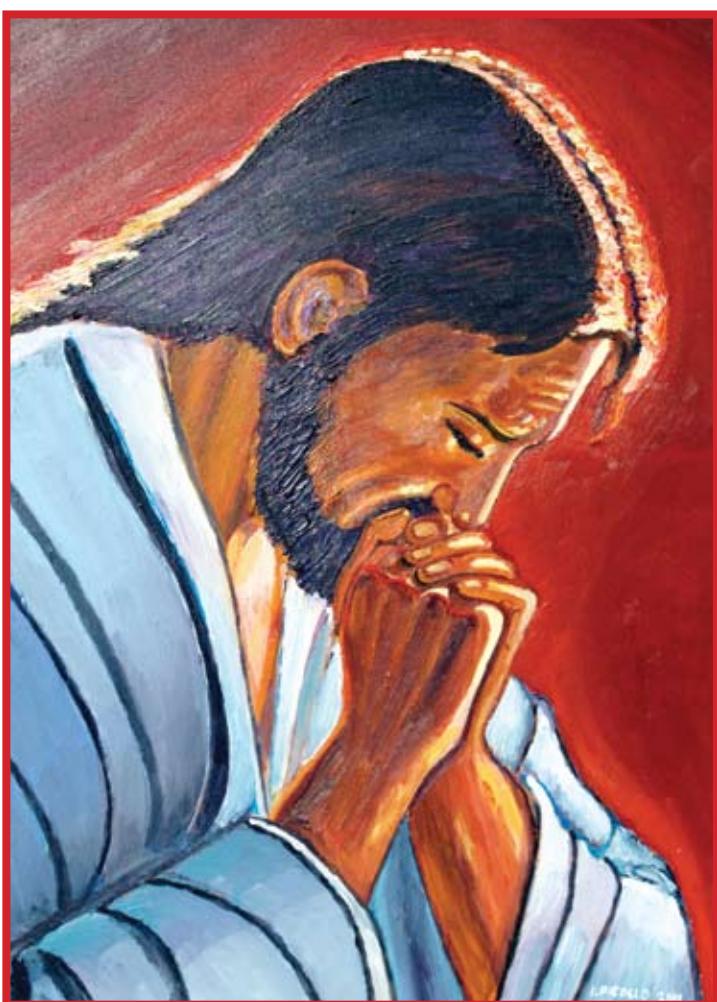
Želimo li zadobiti tu vječnost? Želimo li se jednom kad sve ovo prođe naći „licem u lice“ s našim Gospodinom?

U nebo se očito ne ulazi automatski. Isus nam je donio Radosnu vijest, ali mi je moramo prihvati i po njoj živjeti. Naša ranjena duša od grijeha može biti izlijеčena ako lijek prihvativimo, ako prihvativimo ispruženu Božju ruku, a svoju pružimo prema svome bližnjemu. Suosjećanje i ljubav prema bližnjemu bit će jezičac na vagi.....

Najčešće se opravdavamo da nismo učinili ništa loše, a rijetko se pitamo koliko smo dobra učinili, jesmo li mogli više? Muči li nas bijeda nekoga u našoj blizini, nije li nama udijeljeno više nego nekome kome nije bilo dano? Tuda patnja može biti ispit naše ljudskosti i savjesti, provjera naših vjerovanja, prigoda da se Kristovo lice uvijek oslikava na „rupcima“ naših pomaganja.

Jedna stara istočna mudrost kaže: *“Ne smije se zahvaljivati onaj kome smo učinili uslugu, nego više onaj kome se pružila prilika da drugome može učiniti uslugu”*.

Zašto? Zato jer čineći veselje drugome zaboravljaš na vlastitu nevolju. Čovjek koji ima veliko srce da razveseli druge i čini im dobro i sam će naći sreću u tome te će mu se njegove brige činiti nezнатне i razlikovat će se od mnogih koji su u tjeskobi,

koji stalno gundaju i jadikuju zato što svijet nije tako uređen da ih usrećuje. „*Blaženje je davati nego primati*“ kaže sv. Pavao. Bog je onaj koji uvijek daje. On nema što primati, on može samo davati jer je savršen, apsolutan, potpun. Tako čovjek kad počne davati postaje njemu sličan. A davati, dijeliti i obogaćivati možemo uvijek i u svim razdobljima svoga života. Kao djeca možemo osmijehom svakoga razveseliti, kao mлади ljudi možemo starijima pomagati na sve moguće načine, a kao starci svojom molitvom i strpljenjem možemo obogaćivati sve oko sebe.

Obogaćivanjem drugih naš život počinje imati smisao. Potrebno se mijenjati odmah, a ne očekivati da to učini onaj drugi prije nas.

Nemojmo i mi početi priču o kriznim vremenima i stezanju remena. Možda bismo uz remenje povremeno mogli pritezati i naše zle jezike, našu čangrizavost, nezadovoljstvo, naše jadikovke i sebičnost. Ako nam se čini da ne možemo ništa lošega oko nas promijeniti, možemo barem jedno mjesto u ovoj lijepoj našoj, jedan mali djelić u životu, a to je naše vlastito srce. Jer, sutra je uvijek još jedan dan kad možemo biti bolji nego jučer.

Neka nam uskrsli Gospodin uvijek iznova pomaže u nastojanju da promijenimo naša srca i da što prije shvatimo da u životu možemo imati samo onoliko koliko smo spremni davati, jer će se prema mjeri kojom dajemo odmjeriti koliko ćemo primiti.

Rašeljka

RECESIJA

Naš velečasni don Mate je najavio skori izlazak novog broja našeg župnog lista i zamolio za suradnju. Kao vjernik i kao građanin osjećam potrebu i dužnost biti jedan mali kamenčić u mozaiku oblikovanja naše vjerske i građanske zajednice. Nisam baš vičan Peru, jer mi zanimanje nije na toj razini, pa ovo moje razmišljanje može biti mali doprinos, iako tema izravno nije uskrsna, ali ako znamo da Uskrs znači život, onda sve što se oko nas događa jest sastavni dio života. Život jest Uskrs. Suprotno od toga je smrt.

Recesija je toliko aktualna da nam već mjesecima zaglušuje uši. Netom otvorimo radio ili televiziju, ili bilo koje novine, nailazimo na ovu riječ na svakom koraku. U međusobnim susretima riječ recesija je na prvom i najvažnijem mjestu. Postala je pravi bauk koji trese i drži u grču cijeli svijet. Dakle, to je nešto posebno aktualno i može naći prostora i u našem listu.

Recesija dolazi od latinske riječi recessio = recedere što znači *povratiti se*. U gospodarskom smislu recesija znači opadanje gospodarske moći zemlje. Nisam kompetentan dati bilo kakvu raščlambu recesije, no da svi osjećamo kako smo

pozvani na odricanje širih razmjera, to se uprisutnilo u našu svakodnevnicu i postalo dio nas. Odricanje sasvim pristaje i u ovo naše korizmeno vrijeme.

Ja bih se ovdje radije zadržao na uzročnoj riječi recessio = *povratiti se* ili možda još bolje *obratiti se* što u prvom redu upućuje na povratak najvišim ljudskim vrjednotama. Recesija kod nas i u svijetu je prisutna, ali uzrok krize i recesije leži u krizi morala, u krizi znanja, poštenja, odgovornosti, etičkih vrijednosti, u krizi ljubavi prema Bogu i čovjeku, i domovini.

Zapljusnula nas je kriza života. Koliko smo odgovorni prema sustvarateljskom Božjem pozivu u stvaranju novih života? Oni koji vole svoju domovinu ne traže ništa od nje osim pravde i poštenja i daruju joj živote da domovina ne ostari i umre – izumre. To sve iz ljubavi prema Onome koji nas je stvorio i pozvao na sustvorateljstvo.

Naši očevi i djedovi su kroz trinaest stoljetnu povijest krvlju izborili i očuvali ovaj neizmerni Božji dar, našu Hrvatsku, i oplemenjenu predali nama, a kome ćemo je mi sutra predati kad nas je svake godine za jedan Imotski manje? Kinezima??? Recimo veliko hvala našim precima i ne uništavajmo i ne rasprodajmo njihovu svetu ostavštinu nego je ljubomorno čuvajmo, njegujmo i usavršavajmo za one koji dolaze iza nas. Odgovornost je na nama hoće li nakon nas naraštaji baštiniti vlastitu djedovinu. Nije gospodarska, nego recesija života je naša nacionalna i vjerska tragedija koja nas zasigurno vodi u nesagledivu i dublu katastrofu.

Koliko se hedonistički i sebično ponašamo u ovo i ne samo ovo korizmeno vrijeme? Jesmo li spremni na sebedarje i odricanje u svim segmentima života, a posebno kad je u pitanju budućnost nacije i naše svete vjere koju smo baštinili od Darovatelja života preko naših dragih predaka. Mi raspravljamo o ekspanziji izgradnje Hrvatske i naših Brela. Neka mi bude slobodno upitati za koga? U mojoj bližem okružju nabrojio sam oko trideset kuća u kojima više nema dječjeg plača, nego se čuje samo starački kašalj jednog ili dvoje staraca, a u nekim kućama cijelu zimu nema nikoga. U prosjeku kuće imaju skoro desetak soba, praznih i hladnih koje samo skupljaju prašinu i paučinu.

Ako se želimo zvati kršćanima, moramo svjedočiti i slijediti put Uskrsnuća, put Života. Neka Uskrsnuće obnovi u nama snagu života kako bi se Uskrsli proslavio u nama. Ne budimo ljudi bez budućnosti, budimo osobe koje ispunjavaju svoju najvišu dužnost prema Bogu i domovini kako bi naša Hrvatska i naša Brela uskrsnula puninom novog života i odisala puninom sebedarja, za sigurnu budućnost i blagoslovljenu vječnost.

U ovom ozračju želim vam svima sretan i blagoslovjen Uskrs.

Vaša Stina

ŠTO KAŽU NAŠI NAJMLAĐI

1. POSTAJA: Isusa osuđuju na smrt. Isuse znam da patiš. Pred Pilatom si patio i Velikim svećenikom zavezanih ruku.

(Mario Kuzma Medić)

3. POSTAJA: Isus pada prvi put pod križem. Isuse, Juda te prodao za 35 zlatnika. To nije trebalo ići tako. Optužio te a ništa nisi učinio. Gledala sam te kako patiš, kako padaš pod križem i kako se mučiš. Ponekad pomislim kako je tebi teško, a kako ti se narod rugao. I bude mi jako teško. Klanjam te i volimo te.

(Mila Žamić)

2. POSTAJA: Isus prima na se križ. O Isuse, pomozi mi da budem dobar u životu. O Isuse, pomozi da ne budem loš. O Isuse, pomozi mi da dođem u Raj. Znam da ti je bilo teško s križem i ja će se militi tebi.

(Noa Albes)

4. POSTAJA: Isus susreće svoju svetu majku. Isuse, ne znam kako si se osjećao kad si vidio svoju svetu majku, ali možda ti znaš kako se ja osjećam kad vidim svoju bolesnu majku. Daj mi neku riječ da utješim svoju majku da ne pati.

(Marta Marija Picić)

5. POSTAJA: Šimun Cirenac pomaže Isusu nositi križ. Isuse mili, kako ti je bilo kad si pao prvi put, a Šimun Cirenac ti je pomogao pred narodom? Isuse, saj mi snage kad je netko u nevolji da mu mogu pomoći.

(Nena Šošić)

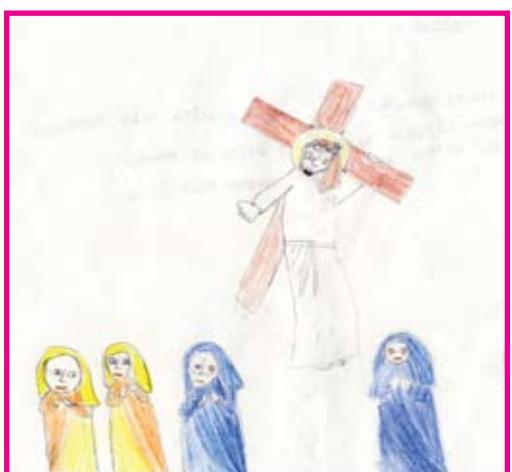
6. POSTAJA: Veronika pruža Isusu rubac
Isuse, i meni ponekad teče krv. I meni mama tada pruža rubac. Ti znaš kako je to, tebi je Veronika pružala rubac kada ti je tekla krv. O Isuse, molim te, pomozi mi!

(Duje Šošić)

8. POSTAJA: Isus tješi jeruzalemske žene
Jeruzalemske žene su stalno plakale pred Isusom, a ništa nisu pomagale. Isus im je objasnio da nema razloga za plač ako ništa ne pomažu. Isuse, pomogla bih ti ali nisam mogla jer tada nisam bila živa.

(Nina Zelić)

10. POSTAJA: Isusa svlače
Isuse, i ja se osjećam jadno kao i ti.
Pomozi mi da se ne osjećam tako jadno.

(Lidija Tomaš)

7. POSTAJA: Isus pada drugi put pod križem
Isus je pao pod križem. Htjeli su ga ubiti. Ja ne želim da bude ubijen. Isuse, nisu te ubili.

(Paula Tomaš)

9. POSTAJA: Isus pada treći put pod križem
Isuse, zašto si se predao? Trpio si bol koju su ti nanosili. Razapeli su te na križ, bičevali. Nosio si križ i podnio muku za čovječanstvo. Hvala ti Isuse!

(Đino Ivić)

11. POSTAJA: Isusa pribijaju na križ
Isuse, ti si puno boli dobio. Pretrpi bol i
spasi sve ljude na svijetu. Klanjam ti se Isuse, i
tvom bolu.

(Mate Žamić)

12. POSTAJA: Isus umire na križu
Isuse, to si napravio za nas. Ulazio si u
zlo da nas izbaviš iz zla. Trpio si zbog zla kojeg
smo mi učinili.

(Karla Sokol)

13. POSTAJA: Isusa skidaju s križa
Klanjam te se Kristu Bože, kralju slave
vječite. Isuse, toliko si toga podnio. Skinuli su te
s križa. Umro si za nas. I mi ćemo jednog dana
umrijeti i biti u Kraljevstvu Božjem.

(Petra Carević)

14. POSTAJA: Isusa polažu u grob
Isuse, ti stavljаш u grob svoje mrtvo
tijelo. Kad mi budemo stari i mi ćemo biti u
grobu i doći tebi na nebo.

(Ivo Filipović)

Postaje križnog puta nacrtali su i tekstrom popratili učenici drugog razreda osnovne škole.

POVIJEST I BAŠTINA BRELA

KAPELICA SV. ROKA

Kapelica sv. Roka se nalazi u Donjem selu sa zapadne strane župne kuće. Ta se kapelica prvobitno nalazila 10 m sjeverno od župne kuće na samom putu. Župno vijeće, na čelu s tadašnjim župnikom don Ilijom Vuletićem je 1993. godine donijelo odluku da se ta ista kapelica premjesti 20 m dalje od te lokacije tj. 50 m zapadno od župne kuće gdje se i danas nalazi.

Za takav zahvat odobrena je dozvola od Nadbiskupije. U Zavodu za zaštitu spomenika i kulturne baštine se surađivalo s gospodom Zoraidom Staničić koja je davala upute o načinu prebacivanja kapelice.

Kapelica je morala biti istih dimenzija kao i prije. Nova gradnja nije smjela odstupati ni milimetru od stare. Da bi se to što lakše izvelo, bilo je potrebno označiti svaki kamen, tj. numerirati i pritom izraditi plan rušenja i ponovnog zidanja.

Izvorna kapelica je imala orijentaciju sjever-jug s vratima na jugu. Današnja kapelica ima orijentaciju istok-zapad s vratima na istoku. Kako je prijašnja kapelica imala uz sjeverni zid još jedan suhozid to je bitno zauzimalo prostor u unutrašnjosti tako da je nova kapelica nešto veća iznutra za razliku od stare. Prilikom obnove je gospodin Damjan Šošić napisao povelju koja je ugrađena u oltar. U sklopu obnove, postavljen je i spomenik don Anti Soljaniću. Kapelicu i spomenik je blagoslovio mons. Ante Jurić.

Na njoj se nalazi natpis godine 1856. kad je ona sagrađena. U unutrašnjosti kapele se nalazi oltar. Na oltaru je slika na platnu koja prikazuje Gospu sa sv. Nikolom i sv. Rokom. U vrijeme od rušenja stare župne crkve, dok se nije sagradila

nova župnik je u njoj svakog dana služio svetu misu. Sada se u kapeli ne obavlja bogoslužje, pa ni na blagdan sv. Roka već se sv. misa slavi u župnoj crkvi.

1997. godine je obitelj Šafran iz Zagreba darovala zvono koje je postavljeno na kapelicu sv. Roka.

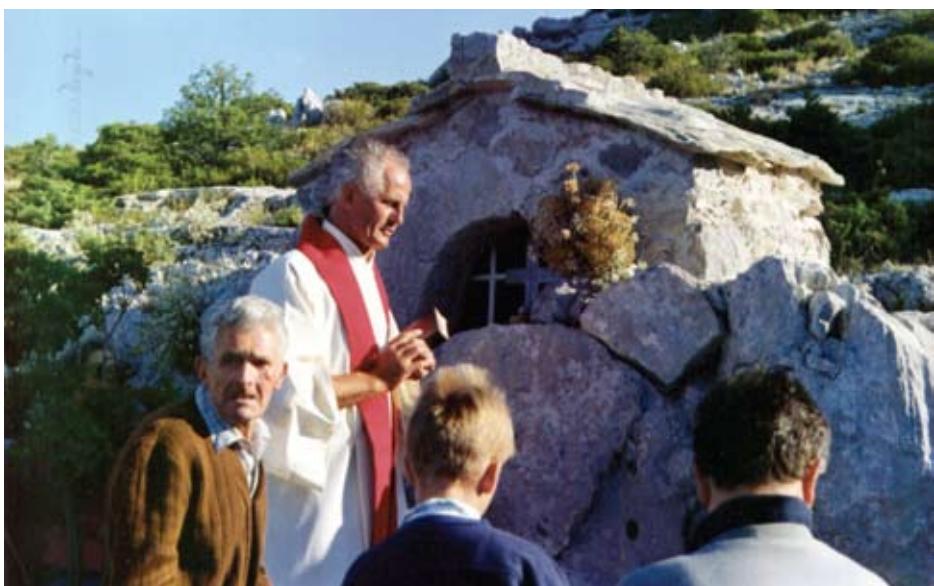
U našoj župi postoji još jedna kapelica sv. Roka koja se nalazi na Gornjem Kričku. Ona je sagrađena 1816. godine u znak zahvalnosti zbog prestanka kuge.

Nada Marušić

KAPELICA SV. KAO

Kapelica sv. Kaje se nalazi na lokalitetu Nevistina Stina na južnim padinama planine Biokovo. To je zavjetna kapelica rađena uz put na području koje je prirodni prijelaz teritorija nekadašnjih i današnjih Brela. Ugrađena je u kamenu i u njezinoj unutrašnjosti se nalazila slika koja je s vremenom nestala. Spominje se 1768. godine kada je pripadala Omiškom dekanatu.

Oko kapelice se nalazi groblje. To groblje nije planski rađeno i ne postoje

pisani izvori o njemu. Prepostavlja se da su se tu ukapali za vrijeme kuge, ili nekakvi vojnici za vrijeme ratova. Na istočnom proplanku je također groblje. Po konstruktivnom obliku grobnica, dade se zaključit da pripada starokršćanskom groblju. Naime, to su plitke grobnice pravokutnog tlocrtnog oblika čije su stranice i dno obloženi kamenom. Nažalost, ni o njemu nema pisanih izvora.

Kapelica je rušena više puta. Prvi put je porušena u prvom svjetskom ratu. Nakon toga su je obnavljali ali površno. Rušena je i u drugom svjetskom ratu kao i poslije rata od JNA vojske koja je obilazila to područje.

Ova je kapelica posvećena sv. Kaju, koji je rođen u Dalmaciji. On je bio u

rodbinskim vezama s carem Dioklecijanom tj. Dioklecijan mu je bio stric. Krajem 3. stoljeća poslije Krista izabran je za papu. Oštro se suprotstavljao dualističkom učenju maniheizma (pogansko-kršćanska sekta, koju je utemeljio Perzijanac Manes, propovjednik koji je naučavao da je od Krista poslani posljednji prorok) te je okupljao vjernike i po kućama održavao mise. Zbog svoje vjere je kažnjen od cara Dioklecijana.

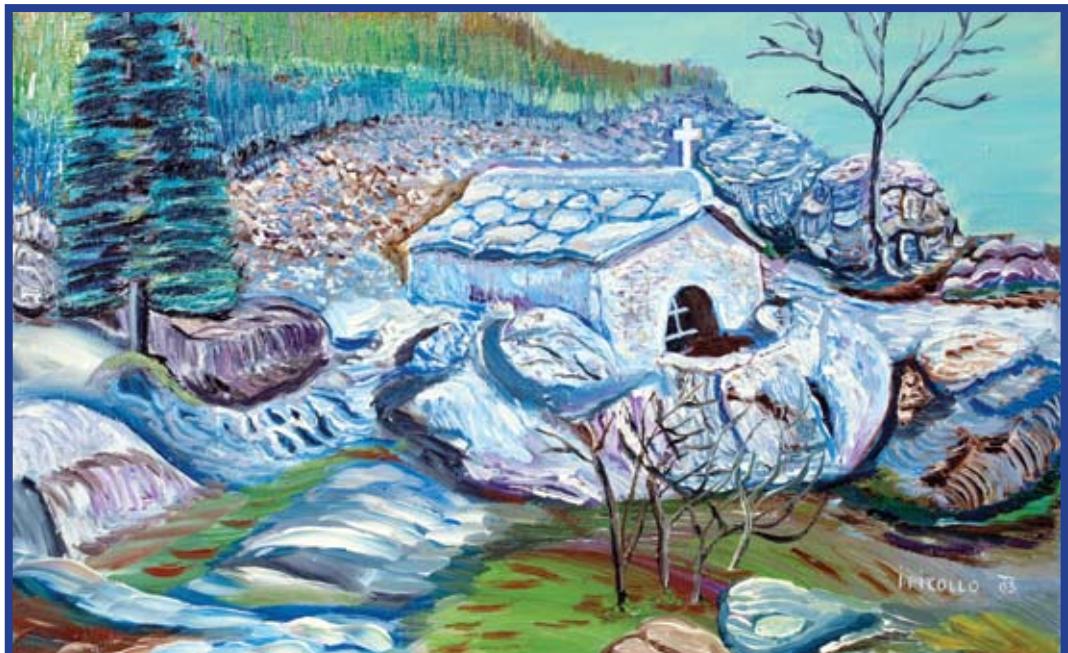
Zavjetni kip sv. Kaje je kupio Toma Šošić - poteštat (glavar, predsjednik mjesnog odbora iz Brela) 1916.-1920., s nakanom da se kapelica proširi i u nju postavi svečev kip. U suprotnom je darivao zemlju na području ispod Šampiona , da se napravi nova kapelica i da se u nju postavi kip.

Kip sv. Kaje je napravljen od drveta. Sam kip je izrađen u cijelosti, tj. od jednog komada, visine 75 cm. Na kipu je potpis autora A. Repića iz 1916. godine. Do obnove kapelice, kip se čuvao u crkvi sv. Stjepana.

Temeljita obnova kapelice je počela 1991. Kameni luk koji je pronađen nekoliko metara od samog mjesta kapelice je izvoran i ugrađen u nju. Na otvor kapelice su postavljene rešetke, a pok. Jure Sokol je izradio križ koji se nalazi na kapelici.

Kip je postavljen u obnovljenu kapelicu 25.08.1991.god. Prigodom postavljanja kipa, Damjan Šošić - Damo je napisao povelju koja se nalazi u metalnoj kutijici zabetoniranoj u temelj kipa. Prva sveta misa je održana 28.08.1991.god. Sv. misu je održao don Ilija Vuletić, tadašnji breljanski župnik, a misnom slavlju je sudjelovalo osamdesetak vjernika. 28.08.1992. godine je održana druga sv. Misa u znak zahvalnosti Tomi Šošiću i od tada je odlučeno da se misa održava svake godine 22.04. na dan sv. Kaje.

Nada Marušić

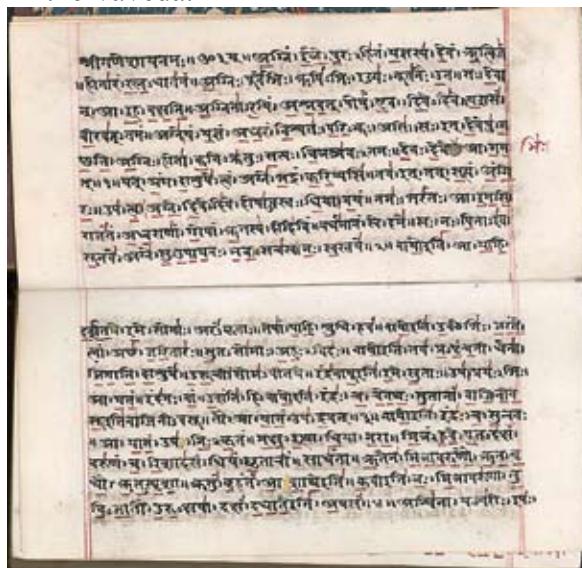
Kamen života 26

UPOZNAJMO RELIGIJE SVIJETA

POVIJESNI RAZVOJ HINDUIZMA

Najstarija vjerovanja i rituali hinduizma nalazimo u vremenu 1500. do 500. godine prije Krista pod nazivom vedska religija.

Moderni hinduizam nastao je iz Veda – svetih staroindijskih knjiga koje su stoljećima prenošene usmenom predajom. Veda sadržava četiri zbirke stihova (samhita) i proze obrednog, mitološkog i magičnog karaktera: Rgveda (najstarija Veda koja sadrži 1028 himni s više od deset tisuća strofa), Samaveda, Jadžurveda i Athervaveda.

Zbirkama Veda dodane su Brahmane – opsežni komentari i obredni propisi. Poslijednji dio Vede jest Upanišad (Tajna nauka) zvan Vedanta – prozna zbirka filozofskog i teološkog karaktera.

Razdoblje od 300. g. pr. Krista do 300. g. poslije Krista obilježeno je pisanjem zbirki aforizama koje su nastojale istaknuti učenje Veda i Upanišada. Te zbirke, zvane Sutre, bile su presudne za stvaranje klasičnog hinduizma. Božanstva iz veda zamijenjena su starijim bogovima ili su poistovjećena s

njima. Npr. Rudra, moćni bog u vedskim himnama bio je poistovjećen sa Šivom (bogom koji pleše) čiji su kipovi pronađeni u dolini Inda.

Uslijedilo je razdoblje u kojem su zapisivane priče iz prošlosti. Lokalne legende najbolje su iskazivale indijski pogled na svijet. Epovi su ukazivali na trajnu borbu dobra i zla, kozmosa i kaosa u čovjekovom djelovanju, te na potrebu za otkrivanjem smisla i svrhe svega što se događa oko nas.

Epske pjesme Ramayana i Mahabharata prenosile su se usmenom predajom mnogo prije nego su zapisane. Ramayana je ep od 38 000 stihova o spletki kojom je Rama, božanski junak i kralj, uklonjen s prijestolja. Rama je utjelovljenje pravednosti, zaziva se na početku svakog pothvata i zahvaljuje mu se za uspješno obavljen posao. Mahabharata je najopsežnije djelo svjetske književnosti sa više od 200 000 stihova u 18 knjiga o ratu između braće Pandava i Kaurava. Od moralno-filozofskih spisa u Mahabharati, najvažnija je i književno naj vrijednija Bhagavadgita

(Pjesma uzvišenog) često zvana i samo Gita. Zbog etičke dileme duha, Gita se naziva Biblijom hinduizma, te ističe kako klasne razlike nisu prepreka već način osiguravanja spasenja.

Unutar hinduizma javljaju se pokreti: džainizam, budizam i pokret zvan Upanišade. Iako su i budizam i džainizam imali veliki utjecaj na razvoj hinduizma, kasniji hinduistički učitelji su ih smatrali nepravovernima. Oba pokreta se u konačnici formiraju kao zasebne religije s velikim sličnostima i zajedničkim elementima. Nasuprot tome, unutar vedske baštine širilo se učenje Upanišade koje je oblikovalo budući hinduizam. Učenje Upanišade nije se bavilo molitvom bogovima ili obrednim žrtvovanjem, već je pokušalo dokučiti osnove svemira i stvarnosti koja prethodi svakom postojanju, istraživali su prirodu ljudske svijesti.

Upanišade su svećenički priručnici, teorijske rasprave koje parabolama obznanjuju svoje viđenje stvarnosti, filozofske spekulacije koje su se očitovale u panteističkom učenju o *brahmanu* - neutralnoj duši svijeta koja prožima sve stvari ali se u pojedinom biću javlja kao *atman* – individualna svijest o samome sebi. Smatrano je da put do spasenja zapravo put do znanja i duhovnog uvida, odnosno da se spasenje

individualne duše ne postiže obrednim prinošenjem žrtve nego filozofsko-mističnim poniranjem u tajne bića i sjedinjenje s bogom. Kako su njihova učenja bila previše apstraktna i nepristupačna običnom puku, ostala su dostupna i prihvatljiva veoma malom krugu vjernika.

U posljednjih dvanaest stoljeća muslimanska vojska je često zaposjedala sjeverni dio Indije, što je slabilo utjecaj budizma pa su se mnogi hindusi preobratili na islam.

U 19. i 20. st. došlo je do zbližavanja hinduističkih i europskih mislilaca što je pokrenulo razvoj indologije i formiranje novih hinduističkih filozofskih škola.

Hinduizam je i dalje većinska religija u Indiji, a Nepal je jedina država svijeta s hinduizmom kao službenom religijom.

POKRETI I KARIZMATSKE VOĐE

Hinduistički običaji i vjerovanja u indijskim selima su stoljećima ostali nepromijenjeni. Međutim, u gradovima je zbog velikog utjecaja zapadne kulture i kršćanstva došlo do odvajanja od pučke religijske prakse praćeno podcjenjivanjem indijske kulture i književnosti. Pojavili su se mnogi reformatorski pokreti koji su pokušali potvrditi hinduističke vrijednosti. Smatrali su da je u hinduističkoj baštini prisutno sve što je vrijedno u kršćanskoj etici.

Zapadnjaci su prvi put imali priliku uistinu osjetiti hinduističku tradiciju i kulturu tek 1893. godine na svjetskom kongresu vjera u Chicagu. Na tom kongresu izlagao je Vivekananda koji je imao veliki utjecaj na reformatorske pokrete i međunarodne stavove. Odbijao je poredak privilegiranosti i zalagao se za iste mogućnosti za svih. Njegova osobna poruka bila je da je svaka osoba potencijalno božanska: "On je u svemu, On je sve. Svaki čovjek i žena jesu opipljivi, blaženi, živi Bog. Tko kaže da je Bog nepoznat?"

Imao je mnogo istomišljenika i sljedbenika među kojima je bio i Mahatma Gandhi koji je smatrao da je jedina istina Bog. Njegov hinduizam je sveobuhvatan. Iako je poštovao vedsku tradiciju i bio naklonjen Bhagavadgiti, tvrdio je da njegov hinduizam uključuje "sve za što zna da je najbolje u islamu, kršćanstvu, budizmu i zoroastrizmu".

Smatrao je da se nenasilje ne smije shvaćati kao pasivnost jer i to je način djelovanja, stoviše to je ljubav na djelu.

Vanja Sokol

Kamen života 29

SJEĆANJE NA DON ILIJU VULETIĆA

U ponedjeljak 12.siječnja, u župnoj kući u Kaštel Starom, spremajući se za euharistijsko slavlje, umro je iznenada u 67. godini života i 39. godini službe dugogodišnji breljanski svećenik dr. don Ilija Vuletić.

Don Ilija Vuletić je rođen 1942. u Kazagincu – župa Rašeljke, BIH. Za svećenika Splitsko-makarske nadbiskupije zaređen je 1970. u Rimu.

Gimnaziju je završio u Zagrebu, studij teologije u Splitu, a u Innsbrucku je doktorirao iz pastoralne teologije. Bio je najprije kapelan pa župnik župe Gospe od Anđela u Trogiru, zatim župnik u Kaštel Kambelovcu, potom rektor Centralnog bogoslovnog sjemeništa u Splitu, pa župnik u Brelima i u Kaštel Starom gdje ga je zatekla iznenadna smrt. Pastoralnu službu u Brelima don Ilija Vuletić je obavljao od 1990. do 2002. godine.

Sprovodnim obredima, održanim u župi Rašeljke – BIH, koje je predvodio nadbiskup splitsko-makarski msgr. Marin Barišić uz sedamdesetak svećenika bilo je nazočno više od dvije stotine Breljana.

Za don Iliju Vuletića Breljani kažu da je bio nezaboravni župnik. Omiljen među mladima i starima, a njegov život i rad ostat će duboko upisani u breljansku povijest.

Oproštajne riječi zahvale Breljana pročitao je student i dugogodišnji ministrant Duje Medić, a napisao Prof. dr. Ozren Žamić. Objavljujemo ih u cijelosti.

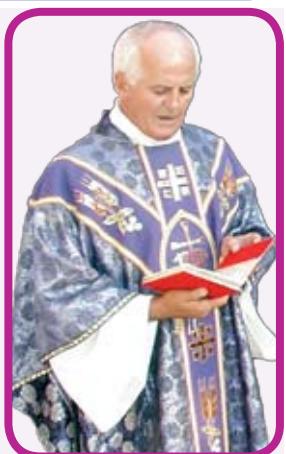

DRAGI NAŠ DON ILIJA!

Svojevremeno sam vjerovao da ćete me Vi ispratiti na moje posljednje putovanje, a evo, sada me kao jednog od najstarijih župljana dopala teška i žalosna zadaća da se u ime župe Brela od Vas oprostimo.

Došli ste k nama u Brelu u prijelomnom trenutku uskrsnuća naše hrvatske države i silasku sa svjetske pozornice jedne nehumane i bezbožničke ideologije. Gledajući s današnje distance bila je to velika Božja milost. Neviđenim misionarskim žarom prionuli ste

obnovi župe koja ubrzo počinje disati punim plućima. U jednom desetljeću svi naši sakralni objekti, sve naše prastare svetinje obnovljene su i zasjale u svoj svojoj neponovljivoj ljepoti. Već je to dovoljno da ime Don Ilijе Vuletića ostane upisano u povjesnom pamćenju naroda naše župe. U ljepoti naših crkava, crkvica i kapelica ogleda se sva žar Vaše duše i plamteća želja služenja Bogu i ljudima u vršenju svoje časne službe. Materijalnu obnovu pratila

je ne manje značajna duhovna obnova. Vjersku poduku uveli ste na više razina, počevši s onima najmlađima, pa preko škole do tečajeva za prvopričesnike, krizmanike i mlade bračne parove. Svi smo sudjelovali u duhovnoj obnovi zahvaljujući Vašim propovijedima sa oltara naših crkava, u kojima ste na najbolji način povezivali Božju riječ sa stvarnim potrebama naše svakodnevice.

Pokazali ste svoju skrb i za naš bolji život, prilozima turističkom razvitku. Organizirali ste koncertne priredbe u crkvi sv. Stjepana, dovodili svećenike, biskupe i kardinale iz zemlje i svijeta, tako da se može reći kako ste u svoju časnu službu utkali i turističku promidžbu Brela.

Rastali smo se 2002. god s tugom i suzama u očima, ali ljubav između breljanskog puka i Vas nije time ugasla. Veze koje ste održavali sa župom i pojedincima u župi nikada nisu prekinute. Redovito smo jedni drugima čestitali sve velike blagdane, a Vi ste s velikim marom i radošću slali svoje priloge za naš župni list.

Zbog svega što ste za nas i našu župu učinili od srca Vam upućujemo ove riječi:

- velika Vam hvala za dane koje ste proveli u zajedništvu s nama kao jedan od nas,
- velika Vam hvala za svaku lijepu riječ koju ste uputili mladim roditeljima i za svaki plač novorođenčeta kojega ste krštenjem priveli u krilo naše svete Crkve,
- velika Vam hvala za svaku utješnu riječ koju ste uputili našim župljanima u njihovu zadnjem času i riječima ohrabrenja i nade njihovim ožalošćenim obiteljima,
- velika Vam hvala za svaku iskru ljubavi i vjere koju ste usadili u nevine duše naše djece,
- velika Vam hvala za sve riječi koje ste nam s oltara upućivali!

A Vama, predragi i časni Don Ilija želimo da pristupite čista srca i duše pred svoga svoga Stvoritelja i pred vječno svjetlo kojim će vas On obasjati. Rastanak s Vama, dragi naš Don Ilija, ostavlja ranu koju može zacijeliti samo vjera u uskrsnuće.

POKOJ VJEĆNI DARUJ MU GOSPODINE

Dr. Ozren Žamić

Brela, 14. siječnja 2009. god.

DOVIĐENJA

Postoji mnogo ljudi na ovome svijetu. Brojni ljudi svakodnevno prolaze kroz naš život, ali je malo onih koje uistinu upoznamo i koji uistinu upoznaju nas. A još je manje onih koje možemo zvati istinskim prijateljima. Jedan od takvih je bio don Ilija.

Don Ilijin život se prebrzo završio, njegova smrt je ostavila u nama veliku prazninu i tugu. Bog je imao razlog zašto ga je pozvao k sebi, no nažalost, nama to nikad neće biti jasno. No, umjesto da preispitujemo Božje razloge, trebamo Mu se zahvaliti što nam je poslao don Iliju, što nam je obogatio život prijateljem kakav je on bio. Zahvalimo mu se što smo imali svećenika koji je s velikim žarom propovijedao s našeg oltara, koji je s tolikom ljubavlju govorio o domovini i vjeri, koji je sa svakom izgovorenom riječi izgarao za Boga kojemu je posvetio cijeli svoj život.

Dragi don Ilija, za vrijeme Tvog života smo znali kakvog smo prijatelja u Tebi imali, ali tek nakon Tvoje smrti smo shvatili što smo izgubili. Nećemo Ti reći zbogom nego doviđenja do skorog susreta.

Prijatelju, počivaj u miru Božjem.

Duje Medić

OPROŠTAJ

Kao iznenadni nalet bure proletjela je vijest kroz Brela: "Umro je don Ilija". Na licima nevjerica; zvonjava telefona: "Je li istina?" Ostadosmo potreseni, začuđeni, tužni.....

Kroz glavu mi prodoše svi trenutci od ranog djetinjstva: vjeronauk, sv. Mise, Prva sv. Pričest, sv. Krizma, sva druženja.... Nisam vjerovao. Činilo mi se previše rano i bilo je teško prihvatići. Ali, budući da sve ima svoje vrijeme, neizbjegnost čovjek konačno prihvati, iako je razumski odbacuje.

Kako? Zašto? Zbog čega? Uzaludno je postavljanje pitanja kad samo Bog zna razloge koje mi ne bismo mogli dokučiti.

Nebo se spustilo nad Rašeljkama toga dana. Nebeske suze lijevale su kao iz kabla i miješale se sa suzama okupljenog puka. Bilo je hladno, ledeno, sve se smrzavalо. Zima je štipala obraze i prste. Tuga je još jače štipala za srce.

Mnogi su se oprštali od svoga i našega don Ilije. Duje u ime Breljana nije uspio prikriti svoju bol. Nije ni trebao. Nitko to nije ni pokušavao.

Otišao je prijatelj u bolji i ljepši svijet. Zahvalni smo Bogu što je bio dio naše zajednice.

Napustili smo Rašeljke. Ledena kiša je postajala sve jača. Oko srca se stegnula hladnoća. Ostavili smo don Iliju u njegovoj rodnoj grudi i ponijeli ga u svojim srcima u Brela. Spavaj mirno prijatelju.

U srca se ugnijezdila topolina.

Petar Pervan

USPOMENE NA DON ILIJU VULETIĆA

U mojim sjećanjima na našega župnika blage uspomene, Don Iliju Vuletića, najprije mi izlaze pred oči njegove dvije osobine: neiscrpna energija i gorljivost u svakom poslu kojega se u svojoj službi prihvatio. Zahvaljujući njima uspomene na njegovo dvanaestogodišnje djelovanje u župi Brela su tako duboke i neizbrisive.

Vrijeme u koje je don Ilija došao u Brela bilo je za njega pravi izazov. Kao uvjereni hrvatski domoljub dočekao je ostvarenje vječne težnje hrvatskog naroda za svojom nezavisnom državom, time podijelio opće oduševljenje svog puka i «ušao u radost njegovu».

Nakon polustoljetne bezbožničke vlasti sakralni objekti župe, za to vrijeme jedva održavani, osim što je za vrijeme župnikovanja don Jose Bebića izgrađen zvonik na župnoj crkvi Sv. Stjepana, bili su daleko od svog nekadašnjeg sjaja, dok župni dvor gotovo da nije imao uvjete za stanovanje.

Don Ilija se prihvatio posla, ukazivao vjernicima na stanje i potrebe župe, tražio puteve i sredstva za obnovu i gradnju tako da je u trenutku svog odlaska ostavio sve sakralne objekte temeljito ili djelomično obnovljene, dok župni dvor može stati uz bok svakom sličnom objektu u Evropi.

Posebno uspješan zahvat izведен je s kapelom sv. Roka koja je premještena s neprikladnoga mjeseta uz autobusno stajalište u okvir okoliša župne crkve. Pod stručnim vodstvom dipl. ing. Zvonka Filipovića obilježen je svaki kamen kako bi kapela zadržala svoj stari izgled, tako da danas predstavlja ambijentalni biser širega prostora župne crkve.

Marom donatora dr. Božidara Šošića postavljen je pokraj kapele mramorni stup sa brončanom glavom dugogodišnjega breljanskoga župnika don Ante Soljanića, rad akademskog kipara Joze Vrdoljaka. Kad bi se tamo još postavio lik ili spomen ploča na don Iliju, bio bi to savršen memorijalni i molitveni kutak u okružju župne crkve.

Uz svoje pastirske dužnosti koje je besprijekorno izvršavao, brigom za djecu, mlade bračne parove, stare i bolesne, don Ilija je svoja misna slavlja održavao uvijek svježima i aktualnima. Svojim je propovijedima vrlo uspješno povezivao Božju riječ s vremenom u kojem živimo. Podsjećao je da i mi, danas i ovdje, imamo kule Babilonske, Sodome i Gomore, kao i potrebu za prorocima koji opominju. Nije

se sustezao da javno upozorava roditelje na potrebu veće brige za život svoje djece, stavljajući im pred oči opasnosti koje na njih vrebaju.

Na misnim slavljima kod gospe od Karmela, zahvaljujući svome poznavanju njemačkoga jezika, dovodio je kolege župnike iz Njemačke, animirao turiste da sudjeluju u misnim čitanjima na svome jeziku.

Za vrijeme kratkoga boravka francuskih «Unproforaca» u Brelima, došao je lijepi broj vojnika na misu, a Pavlovu poslanicu je na francuskome jeziku pročitao jedan tamnoputi francuski vojnik. Nezaboravno je bilo slušati u okružju Gospine crkve to snažno, vojničko slavljenje Boga u ratnom vremenu, uz posebno zaključni izričaj: «Parole de Seigneur»!

Don Ilija je dovodio i domaće kolege župnike iz bliže i daljnje okolice koji su sudjelovali u misnim slavljima, dovodio je glazbene sastave kao mostarski VIS «Emanuel». On je organizirao obnovu vjenčanih zavjeta o pedesetogodišnjici braka poznatoga njemačkoga nogometaša i kasnijega trenera Heinza Patziga i njegove supruge Jutte, što su oni, iako evangelici, od srca rado prihvatali. Bio je to jedinstven događaj u kojem su sudjelovali svi koji su nazočili misnom slavlju. Bezbrojna čestitanja i cvijeće oduševili su slavljenike.

Bila je to vrlo uspjela promidžba breljanskog turizma!

Svaki se događaj, svaka manifestacija odvijala pod budnim okom don Ilije. Iako je imao pomoćnike on je nadgledao sve. Bio je gorljiv do samozataje.

Prilikom priznanja Hrvatske od strane ondašnje Europske zajednice, u znak zahvalnosti njemačkom kancelaru Kohlu i ministru vanjskih poslova Genscheru, organizirao je potpisivanje poziva na njihovo ljetovanje u Brelima.

Iz ovih sjećanja vidi se da je život don Ilije u našoj župi bio intezivan, prebogat zbivanjima, tako da se može upitati je li to sve mogao osmišljavati, pokretati i realizirati jedan čovjek?

A to je ipak bilo tako! Zato su i sjećanja na njega tako bogata da bi trebalo više svjedoka, vremena i prostora da ih se opiše.

Ipak je najvažnije da su ta sjećanja zauzela svoje mjesto u srcima i memoriji naših župljana, u kojima će don Ilija ostati dok god bude onih koji su ga poznavali i s njim proživjeli te cvatuće godine naše župe.

Prof. dr. Ozren Žamić

DOGAĐAJI U ŽUPI

BOŽIĆNO BDIJENJE

(21. 12. 2008. g.)

Pripreme za najljepši blagdan u našoj župi su se odvijale na različite načine. Božićno bdijenje krizmanika je nešto sasvim novo u našoj župi što je svakako trebalo doživjeti. Budući sam osobno imala čast sudjelovati toj duhovnoj obnovi, poželjela sam podijeliti vlastito iskustvo s Vama dragi moji župljani.

Nekadašnji ovisnici pjevali su duhovne pjesme, hvalilo se, veličalo i slavilo ime Gospodnje na sav glas, a naš dragi Rade je sve to uljepšao svojom glazbom. Uistinu nešto posebno, prekrasno druženje i vrlo poučno.

Nekadašnji ovisnici su bez ustručavanja podijelili svoja životna iskustva s nama, pričali su nam o nedaćama koje su ih snašle na životnom putu, kako su posrnuli i zašto, te kako im je Gospodin pomogao da se vrate na pravi put.

Nemoguće je te doživljaje u potpunosti prenijeti na papir. Njihova volja za životom nadjačala je sve, nisu se predali, a dotaknuli su dno. Proživjeli su svašta, bili odbačeni i omalovažavani, utjehu su pronašli u Njemu koji ih nikada nije odbacio.

Takvo jedno druženje uistinu navodi na jedno duboko razmišljanje. Svi smo spremni baciti kamenje po drugima, a sebe često zaboravimo pogledati. Ti ljudi su pali u ponor, jer smo ih mi tamo uputili, bezobzirno, ne razmišljajući i zaboravljujući na onu *Ljubi bližnjega svoga, kao samoga sebe*. Trebamo se osjećati odgovornima jer dopuštamo da nas zlo zavede i udalji od najviših ciljeva te naših bližnjih. Ti ljudi imaju ono nešto, imaju snagu, imaju volju, koju su koračajući putem bili izgubili, a trebaju ljubav i razumijevanje.

Sretna sam što smo barem za vrijeme ovih blagdana koji su sada već iza nas pokazali da smo sposobni i razumijeti i oprostiti, te što smo svjetla obraza i čiste duše dočekali barem Kristovo rođenje.

Pokazali smo da možemo biti veliki, ali i dobri domaćini te dostojanstveno slaviti Boga!

Marina Čuljak

Kamen života 35

BOŽIĆNI KONCERT

Već dugi niz godina, na blagdan Sv. Stjepana Prvomučenika, Breljanska Limena glazba održava tradicionalni božićni koncert u župnoj crkvi.

Limena glazba Brela osnovana je 1936. godine na prijedlog tadašnjeg župnika don Ante Soljanića pod nazivom Orkestar klub Ramona. Prvi javni nastup pod vodstvom Emila Urliga održan je 1939. godine. U razdoblju od 1939. do 1942. palicu preuzima Ljudevit Bačić koji potiče rad s mladima, a bavi se i skladanjem. U ratnim vremenima glazba prestaje djelovati, a 1948. godine prijeratni glazbari ponovno počinju s radom kao jazz-sastav. Godine 1952. društvo dobiva naziv KUD *Ante Bartulović*, po članu glazbe poginulom u ratu, a u međuvremenu stječe status puhačkog orkestra.

Pod vodstvom brojnih kapelnika (F. Dominisa, J. Buble, A. Nadila, A. Srzića, J. Jejine, D. Laskača i A. Kajana) Limena glazba, kako nekad tako i danas, nastupa na svim važnijim događajima u Brelima, održava prigodne blagdanske i novogodišnje koncerte, stalni je gost na smotrama glazbi, a održava kontakte i prijateljstva s brojnim orkestrima u Dalmaciji i šire (npr. Glazba iz njemačkog Neussa), a danas broji 40 članova.

BLAGOSLOV PLANINARSKE KUĆICE NA BUKOVCU

I ove godine smo tradicionalno pohodili omiljeno nam izletište s namjerom da naš novi župnik don Mate blagoslovi planinarsku kućicu. Loše vrijeme nas je dva puta spriječilo, pa smo napokon 31. siječnja 2009. u 7,30 organizirano krenuli stazama naših pradjedova u vrleti Biokova. Skupinu od četrdesetak starijih, mlađih i djece pratilo je i osiguravalo četvero članova Gorske službe spašavanja.

Kratko smo se zaustavili kod crkve sv. Nikole i zazvonili po običaju i pomolili se. Laganim korakom stigli smo do Prve Vode. Lijepo nam je prijala izvorska voda a i domaća orahovica. Uz priču i dogodovštine naših starijih stigosmo na Bukovac. Dočekali su nas Ivo Sokol i Frane Topić s toplim čajevima od planinskih trava i govedskom juhom. Marende smo ponijeli sa sobom.

Nakon okrjepe složili smo se u krug i don Mate je blagoslovio nas, kuću, polja, brda, trave i sve živo oko nas.

Puni blagoslova dobili smo krila za razgledanje krajolika, te je većina otišla u šetnju na Ovčju Polu, a mi žene smo malo pospremile kuću i oprale posuđe.

Zadovoljni i veseli uputili smo se oko 14 sati natrag prema Brelima.

Ima mjesta i za Vas, pridružite nam se dogodine!

Do novog susreta, sretni i veseli bili!

Suzana Ćelić

POSTAVLJANJE SREDIŠNJEGLUSTERA U ŽUPNOJ CRKVI

Ponuda o nabavi središnjeg crkvenog lustera stigla je novom breljanskom župniku **don Mati Škarićiu**. Uvidjevši da za njega u župnoj crkvi postoji već predviđeno mjesto, prijedlog ponude iznio je pred pastoralnim vijećem. Vijeće je prihvatio ideju o nabavi uz uvjet da se izabere bolji i kvalitetniji luster od ponuđenog, koji bi bio dostojan breljanske župne crkve. Zalaganjem **Slobodana Šošića**, člana pastoralnog vijeća, takav luster je i izabran, a postavljanje odgođeno sve dok se nije izradi mehanizam za sigurno podizanje i spuštanje lustera u svrhu čišćenja i održavanja. Pripremnim radovima svoj doprinos su dali breljanski majstori, strojari i električari: **Rade Sokol, Matej Jović, Marko Lončar, Mladen Šošić i Stipe Medić - Babin.**

I konačno, dana 23. 01. 2009. iz Bjelovara je stigao luster, te je sastavljen, podignut i postavljen uz pomoć članova pastoralnog vijeća. Novi središnji luster unio je dodatnu svjetlost, oplemenio i dekorativno upotpunio našu župnu crkvu Sv. Stjepana prvomučenika koja je ponos naših Brela.

Kamen života 38

DJECA POMAŽU DJECI

Povodom nadolazećeg Uskrsa, kao i svake godine, djeca i tete dječjeg vrtića *Brela* organizirali su veliku izložbu u hotelu Soline. Izložba je bila prodajnog tipa pa je i ovog puta novac bio darovan u humanitarne svrhe. Priređen je i prigodni program u kojem su od velike pomoći bile učenice iz Osnovne škole dr. Franje Tuđmana uz pratnju gitarista Marka i Tade. Izložbu je upotpunila i klapa *Berulia*, pa je cijelom dvoranom odjekivala pjesma i pljesak posjetitelja.

Na kraju su se svi natiskali i okupili oko stolova s dječjim radovima. Kad se dvorana ispraznila i stolovi su ostali prazni, a mi presretni jer smo mogli pomoći još jednom djetetu.

teta Antonija

PASTIRSKI POHOD NADBISKUPA ŽUPI BRELA GORNJA

Braćo i sestre, dragi župljani! Zajedno s Vama pozdravljam oca nadbiskupa dr. Marina Barišića koji je u redovitom pastoralnom pohodu našoj župi.

Oče Nadbiskupe, Vaš pohod doživljavamo u prvom redu kao poticaj župnoj zajednici, kao očinsku skrb za smjernice, putokaze i opću dobrobit svim članovima ove zajednice. U pripremi za ovaj susret s Vama nastojali smo i trudili se prikazati stanje onakvim kakvo jest, bez ikakvog preuvečavanja ili umanjivanja. Što možemo o tom stanju reći?

Budući da sam dospio u dob u kojoj se toliko ne spava koliko se bdije, govorim kako mi na ovom ovdje području i u ovo vrijeme nismo u nekoj posebnosti življjenja u odnosu na cjelinu Vama poznate i Nadbiskupije i naroda. Uglavnom smo svi udarani istim vjetrovima i strujama. Vidimo kako se nemilo danas upinje i igra s Bogom i čovjekom, vjerom i obrazom, Crkvom i Domovinom. Odnekuda,

makar to nismo htjeli, nekako nas zapljušnu sve - u radu materijalizam i sebičnost, u odnosima razmirice, pohlepa i privatnost, u vjeri vanjština i površnost... tako da

u svemu ovome, u ovom svakodnevnom metežu površnih valova na svim razinama našega življenja, danas nam je ovdje i šire potrebno možda više nego ikada razboritosti i umnosti, vjere i iskrenosti, poštenja i zahvalnosti.

Živeći sve ovo što spomenuh, a istovremeno okružen nekakvom nerazumljivom općom šutnjom i ravnodušnošću u kojoj tišina postaje sve glasnija, kao svećenik se često puta u svome poslanju doživljavam osamljenikom, dok gromovi sa svih strana sijevaju, smiju se i podruguju svakom zdravom otporu. A život ima preveliku cijenu da bih ga, što je veoma lako i uvijek unosno, sveo na mutnu vodu ulične odvodnje.

Oče Nadbiskupe, skrbite i dalje o nama, s dobrim i iskrenim nakanama!

U Brelima Gornjim, 06.ožujka 2009. god.

Don Ivan Vrdoljak - župnik

Kamen života 40

KRIŽNI PUT NA BIOKOVU

U nedjelju, 09. ožujka 2009., župljani Brela zaputili su se na križni put do crkve sv. Nikole na Biokovu. Na tom putu pridružio nam se Castor Mfugaletz, prvi Tanzanijac koji je studij završio u Republici Hrvatskoj (Bogoslovni fakultet u Splitu). Evo nekoliko njegovih riječi o doživljaju križnog puta u Brelima:

Predragi župljani župe Brela, danas na drugu korizmenu nedjelju, 09. ožujka 2009., ja se nalazim u Vašoj župi. Prvi put sam u Brelima, upoznajem Vas i susrećem se s Vašim župnim listom. Zaista, ljepota tog kraja nije samo u vrelima koja se nalaze u tom području nego i Vašim toplim dušama. To sam osjetio s prvim trenutkom svog dolaska, a na poseban način na križnom putu na koji smo išli zajedno s našom braćom i sestrama iz susjedne župe Brela Gornja. Još mi je na pameti kako je don Ivan Vrdoljak započeo križni put toplim riječima, naše toplo sudjelovanje u pjevanju i krunici sve do kapelice sv. Nikole. Doživljavao sam Boga u Vama i u prirodi oko sebe. Često mi je padalo na pamet da Vam je teško penjati se radi kamenja, osobito za djecu i bake, ali kad sam se okrenuo prema Vama, primjetio sam na licima radost koja mi je dala do znanja da uživate u Božjoj prisutnosti među Vama. Primjetio sam kako djeca pomažu svojim majkama vezati špigete, a majke su neprestano umirivale svoje curice koje su skakale po kamenjaru kao po ravnoj njivi.

Moram priznati da sam na svakoj postaji prepoznao svoj križ i poticaj kako ga prihvatići i živjeti po uzoru našega Gospodina Isusa Krista. Ne želim ponavljati ono što je bilo, ali posebno me se dojmio kraj križnog puta koji smo završili svetom misom. Osjećao sam kao da pripadam tom kraju, nisam mogao razlikovati vjernike Gornjih i Donjih Brela. Bogu zahvaljujem na tom iskustvu i na daru topline kojim vas je obdario. Želim Vam Božju milost da čuvate svoja vrela, svoju vjeru i ljubav koju imate među sobom, da zaista ostvarujete Isusove riječi "Svi će vas prepoznati kao moje učenike ako ljubite jedni druge".

PRIČE BAKE NEDE

MOJE SIĆANJE NA GLAZBU

Limenu glazbu u Brelima osnova je župnik don Ante Soljanić. Kad je doša u Brela 1936. godine, predložio je da se osnuje i pjevačko društvo i glazba, na što je narod i prista. On je to vodio i odredio je da glazba bude u vlasništvu crkve sv. Stipana. U početku glazba je imala 16 instrumenata, a don Ante Soljanić je odredio da svaka kuća triba biti član glazbe sa doprinosom od 100 dinara. Neki su darivali veći doprinos ako su to mogli.

U vreme II. svetskog rata, glazba je pristala sa radom da bi se nakon završetka rata ponovno aktivirala.

1963. umro je don Ante Soljanić, te su brejanski glazbari odali počast svom osnivaču, prvom prisjedniku. Poslije župnikove smrti u potkrovju je pronađeno i 6 instrumenata koji su predani upravi Glazbenog društva. Odlučili su ako bi se glazba raspala da se instrumenti ne smidu otuđiti iz Brela.

Kasnije je glazba brojila veliki broj članova za koje je tribalo dosta instrumenata, pa je moj pok. Stipe zvani Jokinov i još neki, ne sićan se točno sada, išli po Brelima i skupljali dobrovoljne priloge za instrumente. Sićan se da su išli u Beograd i nešto kupili od tih instrumenata. Nakon toga moj je Stipe bio na dva mandata prisjednik glazbe.

Niko nije smio izostat sa prova. Kopali su po cili dan, ne bi imali vrimena večerat, nego prisvuć se i na prove. Bili su jako složni, po vojničku disciplinirani i ustrajni u svojoj nakani da se glazba održi.

Pripremila: Andrea Ursić

IZ MOJIH MEMOARA

PUTOVANJE U RIM

Uvik me proganjala neka unutarnja želja za otkrićima tajni i spoznajom arhitekture velikih građevina, umitnički dila, prirodni lipota ovoga svita, što ga Bog stvori tako savršeno i misteriozno. Znam da nikada neću ući u tajne Svevišnjega ni ja, ni nitko ovozemajski, pa sam se zadovojio spoznavanjem samo onoga što je dokučivo čoviku i viditi dostignuća što sve može napraviti judski um i zašto ga Bog napravi najuzvišenijim stvorom na ovom svitu.

Tako sam jednon radio komin u Tonča Jakira pok. Slavke Medina, i onako danima radeći od jutra do mraka, a i većinon sam bio sam, pa ti tako dođe na pamet svega i svačega. Jednon pade meni na pamet, kako je veliki Michelangelo misecima radio na svodu Sikstinske kapele, odjednon je ispario sa živcima, uzeo boje, buke i pinele, i sve povaja, zaitio po kapelici i uteka bez traga, da ni sam papa nije znao za njega misecima.

Tako i meni dođe "trenta una", uzmen mistriju i zaitin je priko obora i rečen: "Tonći ja odo!" "Ma di ćeš?", kaže on meni. A ja opet: "E ja odo", iden u Rim." A on me gleda iznenađeno sa čudno razvučenim ustima i ne virujući. A ja opet: "Idem u Riiim!" i lipo oden kući.

Uzmen torbu priko ramena, kameru u ruke, i ovuda ti je put, pravo u vični grad Rim. Ali čekaj, s kim ću tamo jadan kad ne znan ni puta ni oputine do Rima, i to sam. No, i za to nađen ja pravoga čovika. Znate koga? Pokojnega Jure Sisina sina fratra Čambu. A Juru Sisina fala Bogu znaju svi stariji Brejani, kad je kupova škojke i kokice po Brelima, ili minja se za male udice za dughnice. A kad se sitite kakvi je bio pok. Jure ne može mu falit ni sin. Veliki je to čovik, premda u njemu nima ni metar i po. I iden ja lipo s njin na audijenciju kod pape Ivana Pavla II. na trg sv. Petra di će nas biti sa svih strana svita oko sto tisuća. Možete zamisliti, i ja u toj masi, čudan je to veličanstven osićaj, a kamoli cimenat i mistrija. Neću Van dragi čitateji moći sve potanko ispričati, morat ću puno toga priskočiti, jer bi tribala puna kariola karte za sve napisati što sam vidoj i doživio.

Putova sam autobusom, nažalost bili smo iz Brela samo ja i Nikša Raos, a on je vozio, tako da bidni Niko nije moga puno vedit, ali je zato uživa u onoj atmosferi u autobusu. No, ovdi moram zapisati da me je Nikša ka' vozač ne samo oduševio, nego i podsjetio na Airtona Sennu, na onim rimskim ulicama. Nima Vam tamo judi moji crta po cesti ka u nas, nego kako kreće rika auta u pet, šest kolona ujutro rano, tako teče cili dan i noć, pa kako se tko snađe. "Bože u ruke Tvoje predajen autobus svoj!" kažem ja Nikši, pa šta bude.

Prva lekcija na putu je bila uvižbavanje pivanja naše kršćanske hrvatske himne "Zdravo Djevo Kraljice Hrvata". To se moralo otpivati svakih pedesetak kilometara

odjednom, iznenada, čak i kad polovica judi spava, svi smo morali u jedan glas zagrmiti pod dirigentskom palicom našega fratra. A zašto? Bile su to temejite i velike pripreme za audijenciju. "Kad budemo na trgu sv. Petra", priprema nas fratar, "mi ćemo biti mala šačica jada među onom mason i zato slušajte me dobro i pozorno. Ako zakasnite ma samo sekundu kad ja dam znak sve pada u vodu." , žesti se fratar na nas hodočasnike i utiraje nam straj u kosti. Tako smo mi pivali i spavali, pa opet pivali... Ja mislin da smo došli do savršenstva. Možete zamisliti možda smo to otpivali do Rima sto puta, toliko da su neki već počeli spavajući pivati ili pivajući spavati. Na sriću... eto nas u Rimu.

Evo najlipšeg trenutka; skupilo se mnoštvo, ja nisan do tada video toliko materijala na jednom mistu, 'oču reći veće mase judi skupa. Trg sv. Petra, judi sa svi strana svita, Brazila, cile Afrike, Kine, Kanade, ma koda se sve slilo na trg. A nas šačica Hrvata neposredno u blizini stolice gdje Ivan Pavao II. treba udiliti blagoslov. Evo Ga, izlazi, grmi masa aplauzom, žene vrište, invalidi i bolesni vapiju, podsitilo me na scene iz Biblije kada Krist ozdravja bolesne. Papa je počeo pozdravljati Portugalce, Španjolce, Litvance, časne sestre iz Senegala, i tako redom, a onda započne; "Pozdravljam braću Hrvate iz Makarskog prim...", to je bilo sve što se moglo čuti, jer tada je iz naših grla zaorila pisma "Zdravo Djevo Kraljice Hrvata, naša Majko, naša zoro zlatna". Papa je pristao govoriti zbog naše pisme, prołomio se strahoviti pljesak od ciloga mnoštva. Sav narod na trgu je pljeskao nama i našoj pismi. Na papinom licu san video sjajnu suzu, bio je dirnut. I meni su se oči navlažile srićon i lipoton. Hvala ti Ivane Pavle II.

Kada je završila audijencija pošao san do velikog, više od 25 metara visokog obeliska. Sio san ispod njega i meditira, bio je to velik i najlipši dan za mene. Dok san promatra lipotu Berninijevih kolonada, priđe mi jedan stariji riđobradi gospodin, a bio je i on sam. Govorio je malo talijanski, nešto je brblja latinski, malo engleski, a nešto je natucao i hrvatski, pomislih u sebi; "Ovaj mi sliči na Michelangela."

Poče on pričati, a ja sav oduševljen slušan i upijan; "Gledajte ovaj obelisk, ovo je dovezeno iz Egipta na rimskim galijama, zatim uzvodno rijekom Tibar do starog Neronovog cirkusa, gdje je ostao stajati i poslije nego je Neron zapalio Rim. Po nalogu pape Siksta V. (1585. – '90.) zadaču je dobio veliki majstor Domenico Fontana, da ga uspravi, na trgu sv. Petra gdje i danas veličanstveno стоји. Samo postolje obeliska je visoko oko 9 metara, na čijem vrhu stoje 4 lava, na svakom vrhu po jedan, koji drže na leđima monolit obeliska." Meni je to izgledalo kao kampanel našega sv. Stjepana. Veličanstveno. I starac mi priča kako su to radili: "U tom poslu je sudjelovalo mnoštvo od nekoliko tisuća ljudi, i oko pet stotina konja. Papina naredba je bila da taj dan mora biti grobna tišina na cijelom trgu, tko progovori i jednu riječ biti će pogubljen na lomači. Sve to radi reda i koncentracije jako opasnog posla. Mnoštvo majstora sa svojim radnicima je pripremilo ogromne zemljane rampe, skele sa koloturnicima, konjske zaprege, i obelisk je taj dan bio spreman za podizanje. Dan sunčan, topao i miran, savršen kao Bogom dan.

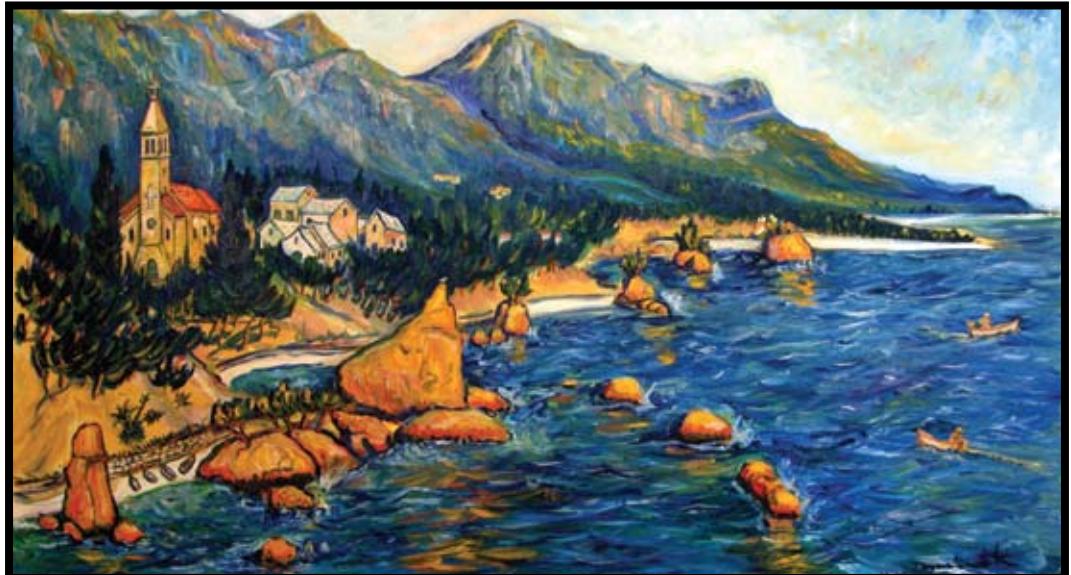
Podizanje je otpočelo, monolit je podizan centimetar po centimetar. Sve je išlo polagano ali uredno, bio je to mučan rad, skoro cijeli dan, obelisk se popeo do same okomice kad odjednom konopi počinju popuštati. Iznurenii konji su postali nemirni i neposlušni a obelisk se nageo unatrag. Mnoštvo se pripalo, uhvatila ih je panika i strah od pogibelji, no morao je biti veliki muk i tišina. Nisu znali u panici što će, a onda se našao jedan odvažni čovjek i povikao; "Brzo dajte vode na konope!". Svi su znali što mu slijedi – smrt na lomači. Grupa njegovih radnika je hitro donosila vodu, vlažili su i poljevali ogromne i duge konope koji su se osjetivši vlagu svi počelo lagano zatezati, pucketati, škripati ali polagano obelisk je krenuo naprijed ka postolju. Osjetili su se samo uzdasi olakšanja i oduševljenja, a obelisk se uspravio ovako kao što veličanstveno stoji i dan danas. Ali što slijedi jadniku koji je progovorio? Svi su očekivali sa zebnjom papinu osudu. I doista, papa ga je pozvao k sebi da mu udijeli osudu. Tada mu reče: "Znam da si progovorio i znaš što ti slijedi, no znam da nije bilo tvojih riječi sve bi završilo u propast. Ja te ne osuđujem, nego sada pitam za nagradu što želiš od mene, novac, kuću ili nešto što je tvoja želja?" "Ne dragi oče, ne želim novac, ako mi želite udijeliti milost onda mi samo dopustite da ja dok sam živ, a poslije moje smrti neka samo moja obitelj ima pravo udjeljivati grančice masline na trgu sv. Petra na Cvjetnu nedjelju." A papa dirnut reče: "Idi sinko s blagoslovom, tako će i biti." I tako jeste još uvijek, samo njegovo potomstvo dijeli palmine i maslinove grančice na Velikom Trgu."

Tada prosidi starac poguren ode daje i ostavi me, a ja san ga samo pogledon pratio u dajinu. Dojmio me taj moj stari Michelangelo.

Vratio san se iz Rima pun nove energije, opet pronađen onu moju odbačenu mistriju, zamišam cimenat, uzidan kameni komin i s jubavju završio započeti posao. Vidoš san na licu Slavke Medina sina oduševljenje i sriču na kraju posla.

Neka ste i Vi sritni dragi moji za ovaj Uskrs!

Nediljko Tomaš - Dominik

IZ STARIH ARHIVA

ZANIMLJIVOSTI IZ ŽUPNE ARHIVE

Čitateljima župnog lista i župljanima Brela nastojat ćemo u narednim brojevima predstaviti pojedine isprave iz župne arhive, isprave čijim zapisima zaustavljamо vrijeme.

Isprava koju Vam predstavljamo odnosi se na dopis općinske uprave iz Makarske, župniku Brela, 1882. god. dakle prije 127 godina.

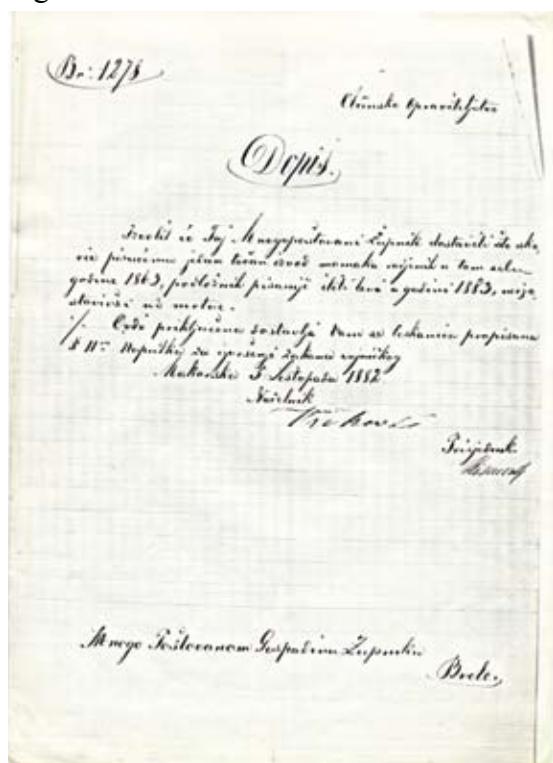
Dopis

Izvolit će Taj Mnogo poštovani župnik dostaviti što skorie pisućem jedan točan izvod momaka rodjenih u tom selu godine 1863, podložnih pisaniji ili levi u godini 1883, neizostavivši ni mrtve.

Ovdje priključena dostavlja Vam se tiskanica propisana
Naputka za izvršenje zakona
vojničkog
Makarska Listopada 1882.

Načelnik

Mnogo Poštovanom Gospodinu
župniku Brela.

Prema predstavljenoj arhivskoj ispravi, skrenuli bismo Vam pozornost na njezine određene sadržajno-tematske osobitosti iz kojih se može naznačiti sljedeće:

Odnos crkvene i civilno-vojne vlasti temeljen je na međusobnoj komunikaciji;

Jezični oblici *pisanija, leva* u današnjem su govoru posve izgubljeni, a ovdje je njihovo značenje u smislu vojne obveze ili novačenja. Općenito se iz isprave može vidjeti koliko je važnosti crkva imala u sveukupnom življenju u našoj župi i na ovim prostorima.

Prilog izabrao i obradio: Damjan Šošić Damo

ČESTITKE I ZAHVALE

Svim župljanima župe Brela i svim ljudima koji u Krista vjeruju, želimo:

*Obilje Božjeg blagoslova po slavljenju Isusove pobjede nad smrću!
"Isus je uskrsnuo uistinu!"*

Vaši: župnik don Mate i časne sestre.

Dragi naši Breljani!

Neka vam Bog snagom Uskrsnog jutra
daruje bolje sutra. Uz Njegov vječni blagoslov
želimo vam Sretan Uskrs!

Općina Brela

Dragi čitatelji lista Kamen života!

Uskrsli Krist neka vam osnaži vjeru u život,
ljubav neka vam bude oslonac a sreća vječni pratilec.
Sretan Uskrs žele vam

djelatnici OŠ dr. Franje Tuđmana - Brela

Dragi Breljani!

Neka Vas uskrsna svjetlost osnaži
da na stazama svog života nosite samo ljubav i mir.
Sretan Uskrs žele Vam

djelatnici Turističke Zajednice

Dragi čitatelji, suradnici i sponzori!

Radost Uskrsa neka Vam ispuni dušu
najljepšim darovima Neba, a uskrsli Krist
neka Vam bude svjetlo i izvor snage na životnom putu.
Sretan Uskrs žali Vam

Uredništvo

Uredništvo srdačno zahvaljuje

*Draženki i Ivi Šodan (Marivaturist)
koji su sponzorirali tiskanje ovog broja
župnog lista.*

*Od srca zahvaljujemo i svim suradnicima koji su svojim prilozima
obogatili naš Kamen života.*

PASTORALNI ŽIVOT ŽUPE

KRŠTENI

1. LUCE MASTELIĆ, r. 27. VIII. 2008., kći Željka i Marije r. Žamić, krštena 14. XII. 2008..
2. LUKA JURIČIĆ, r. 10 IX. 2008., sin Antonia i Jelene r. Carević, kršten 11. I. 2009.

IZ ŽIVOTA ŽUPE GOSPE OD ZDRAVLJA, BRELA GORNJA

- 1.) Tina Škrabić, kći Tonija i Matilde rođ. Škrabić, 04. svibnja 2008., kuma: Ana Kristić
- 2.) Josip Škrabić, sin Marija i Marije rođ. Ribičić, 14. rujna 2008., kumovi: Ivan Škrabić i Marija Škrabić

NAPOVJEĐENI I VJENČANI

1. Neno Marić & Gordana Šošić, vjenčani 7. veljače 2009. godine u Gospe od Milosrđa, Split.
2. Tonko Ante Tomaš & Antonella Tudor, vjenčani 7. veljače 2009. godine u katedrali sv. Duje, Split.

UMRLI

1. MILENKO ZELIĆ pok. IVANA, r. 30. X. 1952., umro 1. XII. 2008. godine.
2. MARIJA RIBIČIĆ žena PETROVA, r. 18. VII. 1926., umrla 8. I. 2009 godine.
3. VINKA JURIČIĆ ud. MLADENA, r. 14. X. 1923., umrla 18. II. 2009. godine

IZ ŽIVOTA ŽUPE GOSPE OD ZDRAVLJA, BRELA GORNJA

- 1.) 15. ožujka 2008. u bolnici u Splitu umrla je Matija Bartulović ud. Ivana, rođ. 16. veljače 1915. u Zaveterju. Pokop je bio 17. ožujka 2008. u Brelima Gornjim.
- 2.) 12. srpnja 2008. u bolnici u Splitu umrla je Ivka Škrabić ud. Ante, rođ. 18. ožujka 1926. u Kostanjama. Pokop je bio 14. srpnja 2008. u Brelima Gornjim.
- 3.) 28. studenog 2008. u Zadrvarju umro je Vice Ursić p. Ante, rođ. 30. kolovoza 1931. u Zaveterju. Pokop je bio 29. studenog 2008. u Brelima Gornjim.
- 4.) 27. prosinca 2008. u Makarskoj umrla je Milica Ursić ž. Frane, rođ. 09. kolovoza 1929. u Žeževici. Pokop je bio 28. prosinca 2008. u Brelima Gornjim.

BLAGDANSKI RASPORED

*** VELIKI TJEDAN ***

CVJETNICA nedjelja, 5. travnja

- 8⁰⁰ - tiha sv. Misa u Solinama
- 10⁰⁰ - svečana sv. Misa u župnoj crkvi
(blagoslov maslinovih grančica, procesija, Misa,
pjevanje muke Gospodinove)
- 15⁰⁰ - tiha sv. Misa u crkvi Sv. Jure

VELIKI PONEDJELJAK, UTORAK I SRIJEDA

- 8⁰⁰ - sv. Mise u župnoj crkvi

VELIKI ČETVRTAK

9. travnja

- 18⁰⁰ - svečana sv. Misa "Večere Gospodnje"
(poslije sv. Mise slijedi pjevanje "Gospina Plaća")
(Počinje čuvanje Gospodinova groba)

VELIKI PETAK

10. travnja

(Zapovjedni post i nemrs, spomen-dan muke i
smrti Isusove)

- 8⁰⁰ - Procesija s križem kroz mjesto
- 18³⁰ - Počinju obredi Velikog Petka

VELIKA SUBOTA - 11. travnja

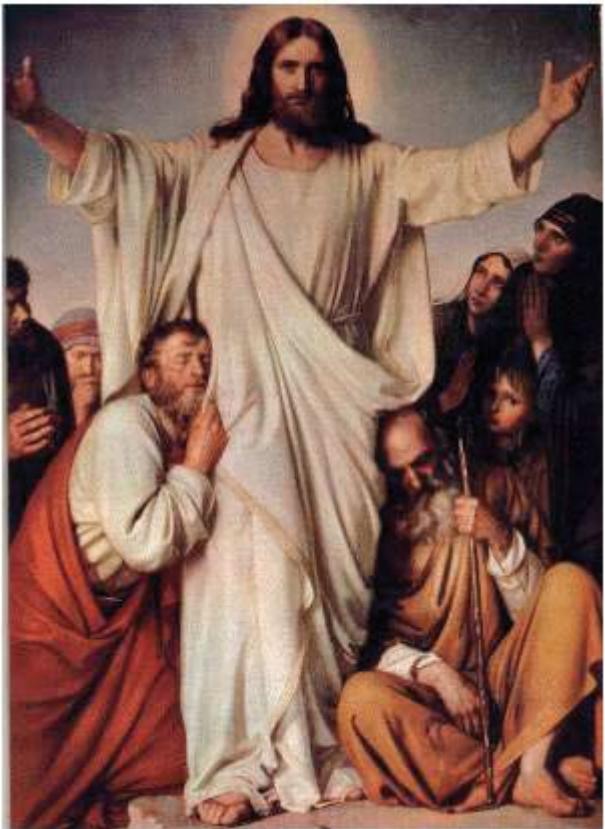
- 23⁰⁰ - Počinju obredi uskrsnog bdijenja. Svečana sv. Misa Kristovog Uskrnsnuća.
(Na kraju sv. Mise blagoslov hrane.)

*** USKRS ***

NEDJELJA USKRSNUĆA GOSPODNJEGA

VAZAM - 12. travnja

- 9⁰⁰ - sv. Misa u Solinama
- 11⁰⁰ - sv. Misa u župnoj crkvi

MALI USKRS

NEDJELJA BOŽANSKOG MILOSRĐA

19. travnja

- 9⁰⁰ - sv. Misa u Solinama
- 11⁰⁰ - sv. Misa u župnoj crkvi

Kamen života 50

SV. JURE MUČENIK

ČETVRTAK DRUGOG USKRSNOG TJEDNA 23. travnja

- 18⁰⁰ - procesija i sv. Misa u crkvi Sv. Jure

CRTICE IZ VJERE I MORALA

Često ćemo čuti kako je netko nemoralan ili kako je neki postupak nemoralan, ili moralan. Pa što znači taj pojam “*moralan*”? Možda nam se čini kako je to općepoznat pojam koji nije precizan, jer ga svi koriste za tumačenje brojnih sličnih situacija gdje je nešto dobro pa je moralno, odnosno loše pa je onda nemoralno.

To nije točno! Jer “*moral*” je precizan i pojam i odnosi se na sve ono što čini čovjeka *boljim čovjekom kao čovjekom (ili gorim)*.

Kako bih pojasnio što bolje ovo: “*bolji čovjek kao čovjek*”, poslužit ću se jednim primjerom-pitalicom koju je koristio Aristotel u podučavanju svojih učenika.

**Tko je bolji liječnik:
Dr. A. ili Dr. B.?**

Pacijent N.N. dođe liječniku **A.** kako bi se izliječio od svoje bolesti, opiše istinito i točno simptome bolesti te zatraži lijek. Dr. **A.** želeći pomoći svom pacijentu propiše mu lijek “*jj*”. Ali, liječnik **A.** slabo je shvatio pacijentove tegobe i djelovanje lijeka “*jj*”, dogodi se te se N.N. još gore razboli zbog tog lijeka koji mu je samo pogoršavao stanje, i na kraju umre.

Pacijent M.M. dođe liječniku **B.** kako bi se izliječio od svoje bolesti, opiše istinito i točno simptome bolesti te zatraži lijek. Dr. **B.** želeći se osvetiti zbog nekog zla koje je pacijent M.M. davno uzrokovao njegovoj obitelji, odluči ubiti pacijenta M.M. Koristeći činjenicu da ga M.M. ne poznaće osobno, a ima u njega povjerenje kao liječnika, propiše mu lijek “*jj*”. Pacijentu M.M. se zbog lijeka “*jj*” značajno pogorša stanje te on umre.

Obratite pozornost na činjenicu da pacijenti N.N. i M.M. imaju istu bolest i iste simptome koje su na isti način kazali liječnicima, te da su oba liječnika postupila na identičan način. Dr. **A.** i Dr. **B.** se ne razlikuju ni po migu oka u onomu što su učinili svojim pacijentima.

Odgovorite dakle: tko je od dvojice liječnika bolji?

U sljedećem broju ćemo otkriti kako je većina vas krivo odgovorila. Čitajte sljedeći broj i uvjerite se sami.

Don Mate Škaričić

MALO SMIJEHA I MUDROSTI

PRIČA O OSJEĆAJIMA (Meksička narodna)

Jednom davno, svi ljudski osjećaji i sve ljudske vrline našli su se na jednom skrivenom mjestu na Zemlji. Kad je Dosada zijevnula treći put, Ludost je, uvijek tako luda, predložila: *Hajdemo seigrati skrivača! Tko se najbolje skrije, pobjednik je među osjećajima!*

Intriga je podigla desnu obrvu, a Radoznalost je, ne mogavši prešutjeti, zapitala: *Skrivača? Kakva je to igra?*

To je jedna igra, započela je objašnjavati Ludost, u kojoj ja pokrijem oči i brojim do milijun dok se svi vi ne skrijete. Kada završim s brojanjem, polazim u potragu, i koga zadnjeg pronađem, taj je pobjednik.

Entuzijazam je zaplesao, slijedilo ga je Oduševljenje. Sreća je toliko skakala da je nagovorila na igru i Sumnju i Apatiju koje nikad ništa nije zanimalo.

Ali nisu se svi htjeli igrati.

Istina je bila protiv skrivanja, a i zašto bi se skrivala? Ionako je uвijek, na kraju, svi pronađu.

Ponos je mislio kako je to glupa ideja, iako ga zapravo mučilo što nije bio taj koji se sjetio predložiti igru.

Oprez nije htio riskirati.

Jedan, dva, tri, ... počela je brojati Ludost.

Prva se skrila Lijenost koja se, kao i uвijek, samo bacila iza prvog kamena na putu. Vjera se popela na nebo, Zavist se skrila u sjenu Uspjeha koji se s mukom popeo na vrh najvišeg stabla. Velikodušnost se nikako nije mogla odlučiti gdje će se skriti, jer joj se svako mjesto činilo savršenim za jednog od njenih prijatelja. Ljepota je uskočila u kristalno čisto jezero, a Sramežljivost je provirivala kroz pukotinu drveta. Krasota je našla svoje mjesto u letu leptira, a Sloboda u dahu vjetra. Sebičnost je pronašla skrovište, ali samo za sebe! Laž se skrila na kraju duge (laže, bila je na dnu oceana), a Požuda i Strast u krateru vulkana. Zaborav se zaboravio skriti, ali to nije važno.

Kad je Ludost izbrojila 999 999, Ljubav još nije pronašla skrovište, jer je sve bilo zauzeto. Ugledavši ružičnjak, uskočila je prekrivši se prekrasnim pupoljcima.

Milijun, zavikala je Ludost i počela potragu.

Prvu je pronašla Lijenost, iza najbližeg kamena. Ubrzo je začula Vjeru kako s Bogom raspravlja o teologiji, a Strast i Požuda su od straha iskočile iz kratera. Slučajno se tu našla i Zavist, i naravno Uspjeh, a Sebičnost se nije trebalo niti tražiti. Sama je izletjela iz svog savršenog skrovišta – pčelinje košnice.

Od tolikog traženja Ludost je ožednjela i tako u kristalnom jezeru pronašla Ljepotu. Sa Sumnjom joj je bilo još lakše, jer se ona nije mogla odlučiti za skrovište pa je

ostala sjediti na obližnjem kamenu. Tako je Ludost, malo po malo, pronašla gotovo sve. Talent u zlatnom klasju žita, Tjeskobu u izgorjeloj travi, Laž na kraju duge (laže, na dnu oceana), a Zaborav je zaboravio da su se uopće igrali.

Samo Ljubav nije mogla nigdje pronaći. Pretražila je svaki grm i svaki vrh planine i kad se već razbjesnila, ugledala je ružičnjak. Zašla je među ruže, uzela suhu granu i, bijesna i iznemogla, počela je udarati po prekrasnim ružinim pupoljcima. Odjednom se začu bolan krik. Ružino trnje izgreblo je Ljubavi oči. Ludost nije znala što bi učinila. Pronašla je pobjednika, osjećaj nad osjećajima, ali Ljubav je postala slijepa. Plakala je i molila Ljubav da joj oprosti i naposljetku odlučila zauvijek ostati uz Ljubav i pomagati joj.

Od tog dana Ljubav je pobjednik nad osjećajima, ali je ostala slijepa, a Ludost joj je vjerna pratilja na svakom koraku.

(Pripremila: Vanja Sokol)

BIBLIJSKE MUDROSTI

Nema blaga nad zdravljem tjelesnim
niti sreće nad sretnim srcem.

Tko dijeli obilato, sve više ima,
tko šprtari, sve je siromašniji.

Misli na glad u vrijeme obilja
i na siromaštvo i oskudnost u dane
bogatstva.

Tko se ruga siromahu, podruguje se
Stvoritelju njegovu
i tko se veseli nesreći
ne ostaje bez kazne.

Bogat čovjek se čini sebi mudrim
ali će ga razuman siromah
raskrinkati.

Od početka brzo stečeno imanje
na koncu nije blagoslovljeno.

Kloneš li u dan bijede
bijedna je snaga tvoja.

Lijenčina se čini sebi mudrijim
od sedmorice koji umno
odgovaraju.

Tko teži za pravdom i dobrohotnošću,
nalazi život i čast.

Tko dobro zlom užvraća
neće ukloniti nesreću od doma svojeg.

Sud pravičan radost je pravedniku,
a užas zločincima.

Ne veseli se kad padne neprijatelj tvoj
i ne kliči srcem kad on posrće.

Neka te hvali drugi, a ne tvoja usta
tuđinac, a ne tvoje usne.

Tko kori čovjeka nalazi veću milost
nego onaj koji laska jezikom.

Pred slomom ide oholost
i pred padom uz nositost.

Kad se dižu opaki, ljudi se kriju,
a kad propadaju
tad se množe pravednici.

Kad se u zemlji griješi, mnogi su joj
knezovi,
a s čovjekom razumnim i umnim
uprava je postojana.

Ako vladalac posluša riječ lažljivu
Sve mu sluge postaju opake.

Sretan život traje stanovit broj dana,
ali časno ime ostaje zauvijek.

(pripremio Viktor Puljak)

RAZMIŠLJANJA

ČUDOTVORCI

Današnji svijet prepun je čudotvoraca koji iz nečega znaju napraviti ništa. ima ih koji pretvaraju zemlju u beton, i korjenje u lim, a ipak, ne zovu ih čudotvorcima.

DVOSTRUKE MJERE

Jedni većom mjerom mjere sebe, a manjom ljude oko sebe, ako jednom ista mjera ne dođe, u zabludi im život prođe.

NEPRESUŠAN IZVOR

Ljubav se ne kupuje niti prodaje.
Ljubav se samo daruje.
Izvor joj je nepresušan,
što se više daje to je više ima.

Dominik

LJUBOMORA

Kad ljubomora caruje, brojne su joj sluge.
Ona im je stvorila umjetni osmeh žalosti
i lažne suze radosti.

MRŽNJA

Mržnja je majka svih zala,
razgrađuje i uništava,
prenosi se s koljena na koljeno.
Korijeni njeni teško se čupaju,
a tko ih iz srca uspije iščupati,
našao je spas za sebe i pokoljenja svoja.

ČISTO SRCE

Sve mu je dostupno
i ničeg se ne boji,
malo traži i mnogo daje,
a sve što zatraži sigurno i dobije.

STAROST

Starost čovjekova veliki je dobitak.
Okrunjena je krunom života
sazdanom od čista zlata ili samog trnja,
sve po izboru čovjekovu.

PLODOVI ŽIVOTA

Znanje, strpljivost i mudrost,
tko ih nije tražio u mladosti
ne nalazi ih ni u starosti,
i ne uživa plodova njihovih.

Viktor Puljak

Nađeni Bog

*Ne traži Boga mišlju; u praznini
u kojoj se mis'o, tamna sjenka, gubi.*

*Uza te Bog je, uvijek u blizini
U stvarima oko tebe, u zvuku i muku.*

*Bog ti je uvijek najbliži od svega:
Diraš ga rukom, gledaš ga u boji neba;
Bog ti se smješi iz jednog dragog lica
i plaši te iz svake stvari: nema tajne.*

Ne pružaj mis'o u praznu daljinu.

*Uza te Bog je. Otvori sva čuša:
Na tebe svjetlost s ljetnog neba pljušti
Bog oko tebe sja treperi, miriše i šušti.*

A. B. Šimić